

WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Consultatieversie

Besluit van , houdende wijziging van het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken en het Besluit identiteitsvaststelling verdachten en veroordeelden

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie en Veiligheid van [datum], nr....;

Gelet op de artikelen 2, zesde lid, 2a, zevende en achtste lid, 2b, vierde lid, en 5, tweede en derde lid, van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden en de artikelen 151a, tweede, zesde, achtste en elfde lid, 151b, derde en vijfde lid, 151da, vierde en vijfde lid, 195a, tweede, vijfde en zesde lid, 195b, eerste lid, 195d, derde en vijfde lid, en 195g, vierde en vijfde lid, van het Wetboek van Strafvordering;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van [datum], nr. ...);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Justitie en Veiligheid van [datum], nr....;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 1 wordt als volgt gewijzigd:

1. In onderdeel b wordt "artikel 2, vierde lid, van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden" vervangen door "artikel 2a, vijfde lid, van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden".
2. In onderdeel g vervalt "37,".
3. In onderdeel k wordt "zoals deze luidde in januari 2018." vervangen door "zoals die luiden op grond van de laatste versie van die eisen;"
4. Er worden twee onderdelen toegevoegd, luidende:
 - l. de beheerorganisatie: het onderdeel van het instituut dat de beveiligde centrale opslag, bedoeld in artikel 2, vijfde lid, van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden, beheert;
 - m. de centrale administratie: de administratie, bedoeld in artikel 2b van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden.

B

Artikel 2 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt "De officier van justitie onderscheidenlijk de rechter-commissaris" vervangen door "De opsporingsambtenaar".
2. In het derde lid wordt "wangslimvlies" vervangen door "wangslim".
3. In het vierde lid wordt "wangslimvlies" vervangen door "wangslim" en vervalt "van de binnenzijde van de wang".
4. In het vijfde lid wordt na "door middel van een vingerprik" ingevoegd "of een venapunctie".
5. In het zesde lid wordt "het uittrekken van ten minste tien haren uit de hoofdhuid" vervangen door "het uittrekken van een aantal haren uit de hoofdhuid of andere delen van het bovenlichaam".
6. Het zevende lid komt te luiden:
 7. Celmateriaal in de vorm van wangslim of haarwortels wordt afgenomen door een daartoe door de officier van justitie aangewezen opsporingsambtenaar die voldoet aan bij ministeriële regeling vastgestelde eisen. Bloed wordt afgenomen door een arts of een verpleegkundige.
7. Het negende lid komt te luiden:
 9. Indien de arts of de verpleegkundige bij de behandeling van de desbetreffende persoon betrokken is of is geweest, neemt hij bij hem geen celmateriaal af, tenzij de persoon daarin schriftelijk toestemt.

C

Artikel 3 komt te luiden:

Artikel 3

1. Het afnemen van celmateriaal op grond van artikel 2 of artikel 2a, tweede lid, van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden of artikel 151b, eerste lid, of artikel 195d, eerste lid, van de wet vindt plaats met inachtneming van artikel 2, vierde tot en met negende lid.
2. Als het celmateriaal wordt afgenomen op grond van artikel 2 of artikel 2a, tweede lid, van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden, kan ook een daartoe door de directeur van de inrichting of instelling aangewezen persoon als bedoeld in artikel 1, onderdeel f, van de Penitentiaire beginselenwet, artikel 1, onderdeel k, van de Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden of artikel 1, onderdeel i, van de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen die voldoet aan bij ministeriële regeling vastgestelde eisen, wangslim of haarwortels afnemen van de verdachte of veroordeelde die verblijft in een inrichting als bedoeld in artikel 1, onderdeel b, van de Penitentiaire beginselenwet, artikel 1, onderdeel d, van de Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden of artikel 1, onderdeel b, van de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen of vanuit de inrichting vrijheden geniet.
3. Er wordt wangslim afgenomen, tenzij de afname van wangslim om bijzondere geneeskundige redenen of vanwege het verzet van de verdachte of veroordeelde onwenselijk is dan wel geen voor het te verrichten DNA-onderzoek geschikt celmateriaal oplevert. In dat geval wordt bloed afgenomen of worden haarwortels afgenomen, zo nodig met behulp van de sterke arm. Indien dat noodzakelijk is voor het te verrichten DNA-onderzoek, kunnen meerdere typen celmateriaal worden afgenomen.
4. Als al celmateriaal van de verdachte of veroordeelde is afgenomen, wordt niet opnieuw celmateriaal afgenomen, tenzij toepassing wordt gegeven aan artikel 151ba,

tweede lid, of artikel 195da, tweede lid, van de wet. Het bepaalde in artikel 4, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.

D

Artikel 4 komt te luiden:

Artikel 4

1. Bij het afnemen van wangslijm, bloed of haarwortels van een persoon als bedoeld in artikel 2 of artikel 3 is een opsporingsambtenaar aanwezig of een persoon als bedoeld in artikel 3, tweede lid, die:

a. daarvan proces-verbaal opmaakt dat of een verklaring die hij voorziet van een sporenidentificatienummer en de naam, de geboortedatum en -plaats en het geboorteland van de persoon van wie het celmateriaal is afgenomen of, indien deze gegevens onbekend zijn, andere gegevens waarmee de identiteit van deze persoon kan worden vastgesteld, en, indien het om een verdachte of veroordeelde gaat, het aan hem toegekende strafrechtsketennummer.

b. de verpakking waarin het van de persoon afgenomen celmateriaal is gebracht, voorziet van het sporenidentificatienummer, bedoeld onder a, en

c. ervoor zorgt dat de verpakking met het celmateriaal die hij van een of meer fraudebestendige sluitzegels of een fraudebestendige afsluiting heeft voorzien, zo spoedig mogelijk wordt bezorgd bij de beheerorganisatie, tenzij opdracht is gegeven tot het verrichten van DNA-onderzoek. In dat geval wordt het celmateriaal bezorgd bij het laboratorium dat het DNA-onderzoek verricht.

2. Als het gaat om celmateriaal van een verdachte of veroordeelde, zorgt de opsporingsambtenaar ervoor dat de afname van het celmateriaal en de gegevens, bedoeld in artikel 5a, eerste lid, worden vastgelegd in de centrale administratie.

3. De opsporingsambtenaar of de persoon, bedoeld in artikel 3, tweede lid, die het proces-verbaal of de schriftelijke verklaring opmaakt, is een ander persoon dan de persoon die het celmateriaal afneemt.

4. Het eerste en tweede lid is van overeenkomstige toepassing als het gaat om celmateriaal dat op andere wijze dan door afname van de verdachte of veroordeelde is verkregen. Als het celmateriaal van een derde is die is overleden of is vermist als gevolg van een misdrijf, is het eerste en derde lid van overeenkomstige toepassing.

5. Indien het celmateriaal wordt verzonden naar de beheerorganisatie, worden in de opdracht tot het bewaren van het celmateriaal het sporenidentificatienummer, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, en het aan de verdachte toegekende strafrechtsketennummer vermeld.

6. Indien opdracht is gegeven tot het verrichten van DNA-onderzoek, worden in de opdracht aan de deskundige van het laboratorium dat het DNA-onderzoek verricht, in ieder geval de gegevens, bedoeld in artikel 6, eerste lid, onder a tot en met c en e, vermeld.

E

In artikel 4a, eerste lid, wordt "een deskundige van het laboratorium van het instituut of een ander laboratorium als bedoeld in artikel 7, tweede en derde lid," vervangen door "een deskundige van een laboratorium als bedoeld in artikel 7, eerste lid,".

F

Na artikel 5 worden twee paragrafen ingevoegd, luidende:

§ 2a. De centrale administratie

Artikel 5a

1. De centrale administratie bevat de volgende gegevens:
 - a. het sporenidentificatienummer, bedoeld in artikel 4, eerste lid;
 - b. het aan de verdachte of veroordeelde toegekende strafrechtsketennummer;
 - c. de wettelijke grondslag of grondslagen voor het verwerken van dat celmateriaal en een koppeling met het misdrijf of de misdrijven in verband waarmee het celmateriaal wordt verwerkt;
 - d. de naam en het adres van de organisatie waar het celmateriaal zich bevindt, in ieder geval tot het moment waarop toepassing wordt gegeven aan het bepaalde in artikel 6.
2. De Justitiële Informatiedienst voert het beheer over de centrale administratie.
3. De gegevens, bedoeld in het eerste lid, worden in de strafrechtsketendatabank opgeslagen, voor zover dat noodzakelijk is ten behoeve van het ondersteunen van leden van de rechterlijke macht, ambtenaren van politie, bedoeld in artikel 2, onder a, c en d, van de Politiewet 2012, die zijn aangesteld voor de uitvoering van de politietaak, en militairen van de Koninklijke marechaussee, bedoeld in artikel 141, onder c, van de wet.

§ 2b. Ontvangst, registratie en opslag van celmateriaal door de beheerorganisatie

Artikel 5b

1. Celmateriaal wordt bewaard in de beveiligde centrale opslag van de beheerorganisatie totdat opdracht is gegeven tot het verrichten van DNA-onderzoek op grond van de wet of de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden.
2. Zo spoedig mogelijk na ontvangst van het celmateriaal legt de beheerorganisatie in een beheeradministratie de volgende gegevens vast:
 - a. de gegevens, bedoeld in artikel 5a, eerste lid, onderdelen a en b;
 - b. de datum van opslag van het celmateriaal in de beveiligde centrale opslag.
3. Onze Minister is verantwoordelijk voor de opslag, bedoeld in het eerste lid, en de beheeradministratie, bedoeld in het tweede lid.
4. De directeur van de beheerorganisatie voert het beheer over de opslag, bedoeld in het eerste lid, en de beheeradministratie, bedoeld in het tweede lid.

Artikel 5c

1. Indien opdracht is gegeven tot het verrichten van DNA-onderzoek, draagt de directeur van de beheerorganisatie ervoor zorg dat de verpakking met het celmateriaal zo spoedig mogelijk wordt bezorgd bij het laboratorium waaraan de deskundige is verbonden die het DNA-onderzoek zal verrichten. De artikelen 4, zesde lid, 6 tot en met 12 en 13 en verder zijn van toepassing.
2. De Justitiële Informatiedienst stelt de beheerorganisatie in kennis van de opdracht, bedoeld in het eerste lid.
3. De overdracht van het celmateriaal, bedoeld in het eerste lid, wordt vastgelegd in de beheeradministratie, bedoeld in artikel 5b, tweede lid.

G

Voor artikel 6 wordt een paragraaftitel ingevoegd, luidende:

§ 2c. Ontvangst en registratie van celmateriaal door het laboratorium dat DNA-onderzoek verricht

H

Artikel 6 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid, aanhef, wordt "terstond" vervangen door "zo spoedig mogelijk".
2. In het eerste lid, onderdeel a, wordt "de artikelen 4, eerste lid, onder a, onderdeel 1°, en b, en 5, eerste en tweede lid," vervangen door "de artikelen 4, eerste lid, en 5 eerste lid,".
3. In het eerste lid, onderdeel b, wordt na "dienen te worden vernietigd," ingevoegd "tenzij het gaat om een verdachte of veroordeelde;"
4. Het eerste lid, onderdeel c, komt te luiden:
de functie en contactgegevens van de opdrachtgever van het onderzoek en als de opdrachtgever de hulpofficier van justitie is, tevens de contactgegevens van de officier van justitie,
5. Het tweede lid vervalt, onder vernummering van het derde en vierde lid tot tweede en derde lid.

I

Artikel 7 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:
 1. DNA-onderzoek wordt verricht in een laboratorium dat:
 - a. door de Raad voor Accreditatie is geaccrediteerd aan de hand van de eisen, genoemd in de NEN-EN ISO/IEC 17 025, en deskundig is op het terrein van forensisch DNA-onderzoek, dan wel
 - b. gevestigd is in het buitenland, door een met de Raad voor Accreditatie vergelijkbare instantie is geaccrediteerd aan de hand van eisen die vergelijkbaar zijn met de eisen, bedoeld onder a, en deskundig is op het terrein van forensisch DNA-onderzoek.
 2. Het tweede en derde lid vervalt, onder vernummering van het vierde en vijfde lid tot tweede en derde lid.
 3. Het zesde lid vervalt.

J

Artikel 10 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het derde lid, onderdeel a, wordt "terstond" vervangen door "zo spoedig mogelijk".
2. In het vijfde lid, onderdeel a, wordt "artikel 2, eerste lid," vervangen door "artikel 2a, eerste of tweede lid,".
3. Het zesde lid komt te luiden:
Indien de deskundige aan een ander laboratorium is verbonden dan het laboratorium van het instituut, voorziet dat laboratorium het celmateriaal, bedoeld in het derde lid, onder d, van een sporendocumentnummer dat gelijk is aan het sporendocumentnummer waarmee het laboratorium het celmateriaal heeft ontvangen en voorziet de verpakking van het celmateriaal van een of meer fraudebestendige sluitzegels of een fraudebestendige afsluiting.
4. In het achtste lid wordt "artikel 2, vijfde lid, van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden" vervangen door "artikel 2a, zesde lid, van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden", wordt "artikel 1, onder g, van de Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden" vervangen door "artikel 1, onder f, van de Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden" en wordt "artikel 1, onder h, van de Beginselenwet

justitiële jeugdinrichtingen” vervangen door “artikel 1, onder i, van de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen”.

K

Artikel 11 komt te luiden:

Artikel 11

1. Het DNA-onderzoek, bedoeld in artikel 151a, zesde lid, eerste volzin, of artikel 195b, eerste lid, eerste volzin, van de wet wordt verricht door een deskundige die is verbonden aan een ander laboratorium dan de deskundige die het eerste DNA-onderzoek heeft verricht.
2. Het instituut of het laboratorium dat het eerste onderzoek heeft verricht, zorgt ervoor dat het celmateriaal voor het verrichten van het DNA-onderzoek, bedoeld in het eerste lid, wordt voorzien van een sporendocumentnummer dat gelijk is aan het sporendocumentnummer waarmee het instituut of het laboratorium het celmateriaal heeft ontvangen, en dat het zo spoedig mogelijk in een verpakking die is voorzien van een of meer fraudebestendige sluitzegels of een fraudebestendige afsluiting, wordt bezorgd bij het laboratorium dat het onderzoek zal verrichten.

L

Na artikel 12 wordt een paragraaf ingevoegd, luidende:

§ 3a. Vernietigen van celmateriaal in de beveiligde centrale opslag

Artikel 12a

1. De beheerorganisatie vernietigt het celmateriaal vijf jaar na de datum van opslag in de beveiligde centrale opslag, bedoeld in artikel 5b, eerste lid. De bewaartermijn kan op bevel van de officier van justitie eenmalig worden verlengd met een periode van ten hoogste vijf jaar. Het openbaar ministerie stelt de Justitiële Informatiedienst in kennis van het bevel.
2. Het celmateriaal wordt eerder dan na het verstrijken van de bewaartermijn vernietigd, zodra zich een omstandigheid voordoet die meebrengt dat de betrokkene niet langer kan worden aangemerkt als een verdachte ter zake van een misdrijf als omschreven in artikel 67, eerste lid, van de wet. Artikel 16, tweede lid, is van toepassing. Het celmateriaal wordt ook vernietigd als de verdachte wordt veroordeeld ter zake van een misdrijf als omschreven in artikel 67, eerste lid, van de wet, maar de officier van justitie besluit geen bevel te geven als bedoeld in artikel 2a, eerste lid, van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden. Het openbaar ministerie stelt de Justitiële Informatiedienst in kennis van die beslissing.
3. In afwijking van het eerste lid, eerste volzin, en tweede lid bewaart de beheerorganisatie het celmateriaal als de betrokkene in een andere zaak is aangemerkt als een verdachte ter zake van een misdrijf als omschreven in artikel 67, eerste lid, van de wet. In dat geval wordt het celmateriaal vernietigd vijf jaar na de datum waarop de laatste wettelijke grondslag, bedoeld in artikel 4, tweede lid, is vastgelegd. Het eerste lid, tweede en laatste volzin, is van toepassing.
4. De Justitiële Informatiedienst stelt de beheerorganisatie ervan in kennis dat het celmateriaal moet worden vernietigd, zo spoedig mogelijk nadat er geen wettelijke grondslag meer bestaat voor het bewaren van het celmateriaal.

5. De beheerorganisatie vernietigt het celmateriaal en de in de beheeradministratie, bedoeld in artikel 5b, tweede lid, opgenomen gegevens van de verdachte, zo spoedig mogelijk na de kennisgeving, bedoeld in het vierde lid. Zij houdt aantekening van iedere vernietiging.

6. In het geval, bedoeld in het vierde lid, vernietigt de Justitiële Informatiedienst de gegevens over de verdachte, bedoeld in artikel 5a, eerste lid, en de gegevens, bedoeld in artikel 2, aanhef en onderdeel i, tweede zinsnede, van het Besluit identiteitsvaststelling verdachten en veroordeelden. Zij houdt aantekening van iedere vernietiging.

M

Paragraaf 4 komt te luiden:

§ 4. Bewaren en vernietigen van celmateriaal waarmee DNA-onderzoek is verricht, DNA-profielen en deskundigenverslagen en het verstrekken van informatie daarover

N

In artikel 15, tweede lid, onderdeel f, wordt "Onze Minister" vervangen door "de Justitiële Informatiedienst".

O

Artikel 16 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt "terstond" vervangen door "zo spoedig mogelijk".
2. In het tweede lid vervalt "37," en wordt na "is opgelegd" ingevoegd "of waarbij niet met toepassing van artikel 2.3 van de Wet forensische zorg een zorgmachtiging of rechterlijke machtiging is afgegeven op de gronden, genoemd in artikel 2.3, eerste lid, onderdeel 1°, 2° of 4°, van de Wet forensische zorg".
3. Onder vernummering van het vijfde tot zesde lid wordt een lid ingevoegd, luidende:
5. In afwijking van het vierde lid bewaart het instituut het celmateriaal als er nog een grondslag bestaat voor het bewaren daarvan op grond van artikel 2 van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden. Artikel 12a is van toepassing.

P

Artikel 17 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt na "artikel 16, eerste lid" ingevoegd ", tenzij er nog een grondslag bestaat voor het bewaren van het DNA-profiel".
2. Het tweede lid vervalt, onder vernummering van het derde tot tweede lid.
3. In het tweede lid (nieuw) vervalt "en de deskundige nog niet de verplichting, bedoeld in artikel 10, derde lid, onder d, is nagekomen" en wordt na "van overeenkomstige toepassing" ingevoegd ", behoudens voor zover het gaat om het celmateriaal. Dat wordt zo spoedig mogelijk bij het instituut bezorgd ten behoeve van vernietiging".

Q

Aan artikel 18 wordt een lid toegevoegd, luidende:

6. De in de voorgaande leden genoemde termijnen worden gehalveerd als de verdachte of veroordeelde ten tijde van het begaan van het feit waarop de rechterlijke uitspraak betrekking heeft de leeftijd van achttien jaar nog niet had bereikt.

R

In artikel 18c, derde lid, wordt "artikel 18, eerste tot en met vierde lid," vervangen door "artikel 18" en wordt "artikel 18, vijfde lid, artikel 18a, eerste lid, onder d, en artikel 18b" vervangen door "artikel 18a, eerste lid, onder d, en artikel 18b".

ARTIKEL II

In artikel 2, onderdeel i, van het Besluit identiteitsvaststelling verdachten en veroordeelden wordt na "is verwerkt" ingevoegd "of het nummer waaronder celmateriaal dat van hem is afgenomen, is opgeslagen in de centrale administratie, bedoeld in artikel 2b van de Wet DNA-onderzoek in strafzaken".

ARTIKEL III

Artikel 18, zesde lid, van het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken heeft geen gevolgen voor de bewaartermijnen van DNA-profielen van verdachten en veroordeelden die ten tijde van het begaan van het feit waarop de rechterlijke uitspraak betrekking heeft de leeftijd van achttien jaar nog niet hadden bereikt en ten aanzien van wie einduitspraak is gedaan voorafgaand aan inwerkingtreding van dit besluit. Artikel 18 van het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken, zoals dat luidde voor de inwerkingtreding van dit besluit, blijft in deze gevallen van toepassing.

ARTIKEL IV

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister van Justitie en Veiligheid,

NOTA VAN TOELICHTING

ALGEMEEN

1. Inleiding

Met dit besluit worden de uitvoeringsregels die voortvloeien uit de Wet tot wijziging van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden en het Wetboek van Strafvordering in verband met de introductie van conservatoire afname van celmateriaal en enkele andere wijzigingen met betrekking tot DNA-onderzoek neergelegd in het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken (hierna: DNA-besluit) en in het Besluit identiteitsvaststelling verdachten en veroordeelden (hierna: Bivv). Verreweg de meeste aanpassingen vinden plaats in het DNA-besluit.

De Wet tot wijziging van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden en het Wetboek van Strafvordering in verband met de introductie van conservatoire afname van celmateriaal en enkele andere wijzigingen met betrekking tot DNA-onderzoek strekt er eerst en vooral toe om, door middel van een wijziging van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden (hierna: Wet DNA-V), de zogenoemde conservatoire afname van celmateriaal mogelijk te maken (artikel 2 van de Wet DNA-V). Daarnaast worden in het wetsvoorstel enkele wijzigingen voorgesteld van de regeling over DNA-onderzoek in het Wetboek van Strafvordering (Kamerstukken II 2024/25, 36753, nr. 3). Artikel 2 van de Wet DNA-V bevat de kern van de regeling van conservatoire celmateriaalafname. Daarin is geregeld dat celmateriaal wordt afgenomen van iedere meerderjarige verdachte die wegens een voorlopige hechtenis-misdrijf (een misdrijf als bedoeld in artikel 67, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering, hierna: Sv), in verzekering wordt gesteld, en dat dat celmateriaal wordt bewaard in een beveiligde centrale opslag, onder beheer van de hierna vaker genoemde 'beheerorganisatie', die op haar beurt wordt ondergebracht bij de Nederlandse DNA-databank, onderdeel van het Nederlands Forensisch Instituut (NFI). Het kan alleen worden gebruikt voor het opstellen en in de DNA-databank opslaan van het DNA-profiel als – kort gezegd – de officier van justitie of de rechter-commissaris daartoe een bevel of opdracht geeft op grond van de Wet DNA-V of het Wetboek van Strafvordering. In artikel 2, zesde lid, Wet DNA-V is neergelegd dat bij algemene maatregel van bestuur nadere regels worden gesteld over het afnemen, bewaren en vernietigen van het celmateriaal. Daarnaast is in artikel 2b, vierde lid, bepaald dat bij algemene maatregel van bestuur nadere regels worden gesteld over de zogenoemde centrale administratie. Dit besluit geeft uitvoering aan in het bijzonder die delegatiegrondslagen door het DNA-besluit en het Bivv aan te passen.

De procedure rond de afname van celmateriaal, zoals beschreven in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel, ziet er in grote lijnen als volgt uit. Als de verdachte wordt aangehouden wegens een voorlopige hechtenis-misdrijf, wordt hij op het politiebureau of bij de Koninklijke Marechaussee geïdentificeerd en geregistreerd in de strafrechtsketendatabank. Dat gebeurt meestal bij de zogenoemde BVID-zuil (Basis Voorziening Identiteitsvaststelling). Met behulp van deze zuil kunnen opsporingsambtenaren vingerafdrukken nemen en gezichtsopnamen maken. De gegevens van de verdachte die bij deze identificatieprocedure worden getoond – de ID-staat SKDB – laten op grond van artikel 2 Bivv onder meer zien of er een DNA-profiel van de verdachte in de DNA-databank is opgenomen. In dit besluit wordt geregeld dat ook inzichtelijk wordt of van de verdachte al eerder celmateriaal is afgenomen, dat is opgeslagen in de beveiligde centrale opslag bij de beheerorganisatie. Als de verdachte vervolgens in verzekering wordt gesteld, zal bij hem celmateriaal worden afgenomen als dat nog niet eerder is gebeurd. Om er zeker van te zijn dat het af te nemen celmateriaal

hoort bij de persoon van de verdachte zoals die eerder is geïdentificeerd, zal de identiteit van de verdachte voorafgaand aan de celmateriaalafname worden geverifieerd. Daarna vindt de celmateriaalafname plaats en wordt – voorafgaand of na het afnemen van het celmateriaal – de wettelijke grondslag (“claim”) voor het afnemen en bewaren van het celmateriaal vastgelegd. Het afgenomen celmateriaal wordt voorzien van een sporenidentificatienummer (SIN), verpakt en verzegeld. Daarnaast wordt er een proces-verbaal opgemaakt van de celmateriaalafname, waarin voornoemd SIN wordt opgenomen, evenals het aan de verdachte toegekende strafrechtstaktenummer. Als uit de ID-staat van de verdachte blijkt dat er al eerder celmateriaal is afgenomen (en al dan niet een DNA-profiel is opgesteld), wordt geen celmateriaal meer afgenomen, maar wordt wel de nieuwe wettelijke grondslag (“claim”) voor het bewaren daarvan geregistreerd, zodra de verdachte in verzekering wordt gesteld wegens een voorlopige hechtenis-misdrijf (Kamerstukken II 2024/25, 35753, nr. 3, p. 29). Deze procedure gaat niet alleen gelden voor de nieuwe conservatoire afname van celmateriaal (“DNA-C” genoemd), maar ook bij de afname van celmateriaal voor DNA-onderzoek bij verdachten en veroordeelden op grond van het Wetboek van Strafvordering (“DNA-O”) en bij de afname daarvan op grond van artikel 2a, tweede lid, Wet DNA-V (“DNA-V”).

Celmateriaal waarmee direct DNA-onderzoek moet worden verricht (“DNA-O”), zal – volgens de gangbare procedure – worden verstuurd naar het laboratorium waaraan de deskundige is verbonden die de opdracht heeft gekregen het DNA-onderzoek te verrichten. Voor conservatoir afgenomen celmateriaal (“DNA-C”) geldt een andere route. Dat wordt verzonden naar de beheerorganisatie, waar het in de beveiligde centrale opslag wordt bewaard. De beheerorganisatie is onderdeel van de Nederlandse DNA-databank, die op zijn beurt onderdeel is van het NFI. De beveiligde centrale opslag is een aparte opslag(robot), waarin celmateriaal verzegeld wordt opgeslagen en onder een eigen regime wordt bewaard. Het celmateriaal kan alleen uit deze opslag worden gehaald als er een wettelijke grondslag bestaat voor het opstellen van het DNA-profiel; de beveiligde centrale opslag is niet toegankelijk voor de laboratoria – waaronder die van het NFI – die DNA-onderzoek verrichten. Als het celmateriaal uit de beveiligde centrale opslag wordt gehaald voor DNA-onderzoek, wordt het daarna opgeslagen in de lange termijn-opslag van het NFI, waarin nu ook al het na DNA-onderzoek resterende celmateriaal wordt opgeslagen (zie artikel 13 van het DNA-besluit). Ook celmateriaal dat is afgenomen op grond van artikel 2a, tweede lid, Wet DNA-V (“DNA-V”), zal eerst in de beheerorganisatie worden opgeslagen, omdat er pas een DNA-profiel mee kan worden opgesteld na het verstrijken van de bezwaartermijn of nadat de rechter een ingediend bezwaarschrift ongegrond heeft verklaard (vgl. artikel 7 Wet DNA-V). Pas dan wordt het celmateriaal naar het laboratorium gestuurd dat het DNA-onderzoek zal verrichten.

Om het voorgaande mogelijk te maken, wordt er een nieuwe centrale administratie gecreëerd waarin wordt bijgehouden van wie er celmateriaal is opgeslagen en welke grondslagen er bestaan voor het bewaren van het celmateriaal. Twee belangrijke componenten van deze administratie worden gevormd door de celmateriaaladministratie en de claimadministratie. De celmateriaaladministratie legt vast welk celmateriaal er is en waar zich dat bevindt. Dit wordt ook de “track and trace”-administratie genoemd. De claimadministratie registreert welke wettelijke grondslagen er zijn om het celmateriaal te bewaren.

Dit nieuwe proces van de afname en opslag van celmateriaal en de registratie daarvan wordt in dit besluit verder geregeld. Als er een bevel of opdracht wordt gegeven om met het celmateriaal een DNA-profiel op te stellen, zal het celmateriaal uit de beveiligde centrale opslag worden gehaald en worden vervoerd naar het laboratorium dat het DNA-

onderzoek zal verrichten. Zodra dat gebeurt, zullen de bestaande regels in het DNA-besluit komen te gelden.

Daarnaast is de regeling over het DNA-onderzoek in het Wetboek van Strafvordering op enkele plaatsen aangepast, met als doel de uitvoering van die regeling te verbeteren (Kamerstukken II 2024/25, 36753, nr. 3, p. 1). Voor dit besluit is relevant dat mogelijk wordt gemaakt dat in bepaalde gevallen de gedwongen afname van celmateriaal geschiedt door afname van bloed in plaats van door afname van wangslim. Daartoe zijn de artikelen 151b, derde lid, en 195d, derde lid, Sv aangepast. De bestaande delegatiegrondslag (de artikelen 151b, vijfde lid, en 195d, vijfde lid, Sv) biedt ruimte voor het geven van nadere regels hierover in dit besluit. Daarnaast wordt in het Wetboek van Strafvordering een grondslag opgenomen voor het verwerken van DNA-profielen die zijn bepaald bij het verrichten van DNA-verwantschapsonderzoek. De al bestaande uitvoeringsregels zullen daarmee ook komen te gelden voor DNA-profielen die zijn opgesteld ten behoeve van DNA-verwantschapsonderzoek.

Ten slotte wordt dit wijzigingsbesluit aangegrepen om enkele technische fouten in het DNA-besluit te verbeteren en het besluit op onderdelen bij de tijd te brengen, zodat het beter aansluit bij de hedendaagse praktijk van DNA-onderzoek.

2. Privacy en gegevensbescherming

De afname van celmateriaal vormt een inbreuk op het in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet en artikel 8 EVRM neergelegde recht op respect voor het privéleven, waaronder ook het recht op de onaantastbaarheid van het menselijk lichaam valt (in de Grondwet als *lex specialis* van artikel 10 neergelegd in artikel 11). Ook het opslaan van het celmateriaal, het bepalen van een DNA-profiel en het verwerken daarvan in de DNA-databank vormen elk op zich inbreuken op de hiervoor genoemde grond- en mensenrechten. In dit verband kan ook worden gewezen op de artikelen 7 en 8 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: het Handvest), waarin het recht op eerbiediging van het privéleven en op bescherming van persoonsgegevens is neergelegd en die van toepassing zijn als het Unierecht wordt uitgevoerd.

In de memorie van toelichting bij de Wet tot wijziging van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden en het Wetboek van Strafvordering in verband met de introductie van conservatoire afname van celmateriaal en enkele andere wijzigingen met betrekking tot DNA-onderzoek is uitgebreid ingegaan op de maatregelen die worden genomen om de genoemde inbreuken zo beperkt mogelijk te houden (zie daartoe Kamerstukken II 2024/25, 36753, nr. 3, p. 9). Ook de inrichting van de in dit besluit neergelegde regels en de wijze waarop daaraan uitvoering wordt gegeven, dragen daar aan bij. Allereerst wordt het afgenomen celmateriaal in een aparte, beveiligde omgeving gecodeerd opgeslagen, dus zonder dat persoonsgegevens van de desbetreffende persoon op het celmateriaalmonster zijn vermeld (vgl. artikel 4 van het DNA-besluit: de verpakking van het celmateriaal bevat alleen het sporendocumentnummer (SIN); persoonsgegevens worden opgenomen in het bijgevoegde proces-verbaal van afname). De opslag van het celmateriaal vindt op zodanige wijze plaats dat de verzegeling van het celmateriaal niet wordt aangetast en het aantal menselijke handelingen met het celmateriaal wordt geminimaliseerd. Daarnaast worden geautomatiseerde – periodieke – controles mogelijk gemaakt. De beveiligde centrale opslag wordt voorzien van camera- en toegangsbeveiliging (Kamerstukken II 2024/25, 35753, nr. 3, p. 27).

De beheerorganisatie houdt een eigen beheeradministratie bij van het celmateriaal, waarin het SIN en het strafrechtscetennummer van de verdachte worden vermeld

(artikel 5b, tweede lid, van het DNA-besluit). Zo kan altijd worden achterhaald – aan de hand van de aan het strafrechtsketennummer gekoppelde personalia van de verdachte in de strafrechtsketendatabank – van wie er celmateriaal is opgeslagen in de beveiligde centrale opslag. Het celmateriaal kan alleen uit de beveiligde opslag worden gehaald als er een wettelijke grondslag bestaat voor het bepalen en verwerken van het DNA-profiel (vgl. artikel 2, vijfde lid, van de Wet DNA-V, zie ook artikel 5c, eerste lid, van het DNA-besluit) of als het moet worden vernietigd. Het celmateriaal moet worden vernietigd zodra alle wettelijke grondslagen voor het bewaren ervan zijn vervallen (artikel 12a en 18 e.v. van het DNA-besluit). Voor conservatoir afgenomen celmateriaal wordt een bewaartermijn van vijf jaar bepaald, eenmalig te verlengen met maximaal vijf jaar op bevel van de officier van justitie (artikel 12a, eerste lid, van het DNA-besluit). Een bewaartermijn van vijf jaar is zowel effectief als proportioneel. Uit cijfers van het openbaar ministerie blijkt dat het gros van de voor dit wetsvoorstel relevante strafzaken een doorlooptijd kennen die korter is dan vijf jaar. Een bewaartermijn van vijf jaar is gelet daarop passend (Kamerstukken II 2025/26, 36753, nr. 6, p. 26).

Ten slotte wordt ervoor gezorgd dat gegevensuitwisselingen en toegang tot de centrale administratie, bedoeld in artikel 5a van het DNA-besluit, tot een minimum beperkt blijven. De Justitiële Informatiedienst (hierna: Justid) krijgt een centrale rol in het – onder verantwoordelijkheid van de Minister van Justitie en Veiligheid – beheren van de gegevens over afgenomen celmateriaal en de wettelijke grondslagen voor het bewaren daarvan. Justid zal de nieuwe centrale administratie waarin die informatie wordt opgeslagen gaan beheren (voorgesteld artikel 5a, tweede lid, van het DNA-besluit) en zal ervoor zorgen dat in de strafrechtsketendatabank zichtbaar wordt of er celmateriaal van de verdachte of veroordeelde beschikbaar is (artikel 2, aanhef en onder i, van het Bivv). Op grond van artikel 4, tweede lid, van het Bivv kunnen daartoe gemachtigde functionarissen en organen die met de toepassing van het strafrecht zijn belast, die gegevens inzien. Zij zullen niet zien welke grondslagen er zijn voor het bewaren van dat celmateriaal; dat is ook niet nodig. Justid zal daarnaast een centrale positie krijgen in het bewaken van de bewaartermijnen (artikelen 12a, vierde lid, en 17, eerste lid, van het DNA-besluit; zie ook artikel 18c van het DNA-besluit). In de nota naar aanleiding van het verslag bij het wetsvoorstel is nader ingegaan op beveiliging van de door Justid gehanteerde systemen, waarnaar op deze plek wordt verwezen (Kamerstukken II 2025/26, 36753, nr. 6, p. 5-6).

3. Consultatie

PM

4. Uitvoeringsconsequenties

De financiële en uitvoeringsconsequenties van het Wetsvoorstel tot wijziging van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden en het Wetboek van Strafvordering in verband met de introductie van conservatoire afname van celmateriaal en enkele andere wijzigingen met betrekking tot DNA-onderzoek en de daarmee samenhangende – in dit besluit opgenomen – uitvoeringsregels zijn in kaart gebracht bij gelegenheid van het traject dat strekt tot aanpassing van de relevante formele wetten (de Wet DNA-V en het Wetboek van Strafvordering). Dit besluit heeft naar verwachting geen eigenstandige financiële of uitvoeringsconsequenties. Voor zover dat wel het geval mocht zijn, wordt de consultatiefase benut om deze in kaart te brengen.

Hierna worden de doorgevoerde wijzigingen per artikel toegelicht.

ARTIKELSGEWIJS

Artikel I, onder A

Er worden enkele wijzigingen aangebracht in de definitiebepaling (artikel 1).

Allereerst wordt er – in het nieuwe onderdeel l – een definitie gegeven van “de beheerorganisatie”. Dat is het onderdeel van het NFI (“het instituut” in het besluit) dat de beveiligde centrale opslag beheert, waarin conservatoir afgenomen celmateriaal wordt opgeslagen. Ook wordt de centrale administratie gedefinieerd (onderdeel m). Dat is de centrale administratie, bedoeld in artikel 2b van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden. Het betreft de onder verantwoordelijkheid van de Ministerie van Justitie en Veiligheid door Justid beheerde administratie met daarin de gegevens die noodzakelijk zijn voor het vaststellen van de identiteit van de verdachte of veroordeelde wiens celmateriaal is afgenomen op grond van de Wet DNA-V of het Wetboek van Strafvordering en de grondslagen voor het bewaren van dat celmateriaal.

Daarnaast wordt uit onderdeel g – dat de definitie van “gewezen verdachte” bevat – de maatregel van plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis (artikel 37 (oud) Sr) geschrapt, omdat deze maatregel niet meer bestaat. De daarvoor in de plaats gekomen zorgmachtiging (vgl. artikel 2.3, eerste lid, onderdeel 1°, 2° of 4°, van de Wet forensische zorg) wordt niet in de definitie opgenomen. Dat komt omdat de term “gewezen verdachte” betrekking heeft op de mogelijkheid van herziening ten nadele en in het kader van de herzieningsregeling de afgifte van een zorgmachtiging irrelevant is. Dat betekent dat als de verdachte is vrijgesproken of ontslagen van alle rechtsvervolgning wegens een misdrijf als bedoeld in artikel 482a, eerste lid, onderdeel a, van de wet, waarbij opzettelijk de dood van een ander is veroorzaakt, die uitspraak in zijn nadeel kan worden herzien, ongeacht of ten aanzien van hem een zorgmachtiging is afgegeven.

In onderdeel k wordt niet langer verwezen naar een specifieke versie van de daar genoemde ISO-normen, omdat een dergelijke verwijzing snel verouderd. Verwezen wordt in plaats daarvan naar de ISO-normen zoals die luiden op grond van de laatste versie van die eisen.

Ten slotte worden er twee nieuwe definities aan artikel 1 toegevoegd, namelijk van ‘de beheerorganisatie’ en ‘de centrale administratie’. Verwezen wordt in dit verband naar de wettelijke bepalingen waarin deze termen zijn geïntroduceerd. Zij zullen verderop in deze toelichting nader worden toegelicht.

Artikel I, onder B

De artikelen 2 en 3 bevatten nadere regels over het afnemen van celmateriaal en de omgang met en registratie van celmateriaal. Artikel 2 betreft de situatie waarin celmateriaal wordt afgenomen met toestemming van de betrokkene. Het gaat daarbij eerst en vooral om DNA-onderzoek op grond van het Wetboek van Strafvordering, dat voorschrijft dat alvorens een bevel wordt gegeven tot het afnemen van celmateriaal, om toestemming wordt verzocht (vgl. artikelen 151a en 195a Sv). Bij derden (niet-verdachten) geldt altijd een toestemmingsvereiste, omdat bij hen niet onder dwang celmateriaal mag worden afgenomen. In dit artikel vinden enkele wijzigingen plaats.

Eerste lid

In dit lid wordt geregeld dat degene aan wie toestemming wordt gevraagd voor het verrichten van DNA-onderzoek, zich door een raadsman kan laten bijstaan. In dit voorstel

hoeft niet langer de officier van justitie of rechter-commissaris de betrokkene op deze mogelijkheid te wijzen, maar kan de opsporingsambtenaar dat doen. Het gaat er immers om dát de betrokkene op de mogelijkheid van rechtsbijstand wordt gewezen. De opsporingsambtenaar is daartoe ook goed in staat.

Derde tot en met zesde lid

In deze leden zijn enkele aanpassingen doorgevoerd. Zo wordt niet langer gesproken over "wangslijmvlies", maar over "wangslijm" en worden de methoden van afname iets aangepast. Bloed mag ook worden afgenomen door middel van een venapunctie, indien een buisje bloed nodig is voor het te verrichten DNA-onderzoek, bijvoorbeeld *whole genome sequencing* bij tweelingonderzoek (zie ook de toelichting bij de wijzigingen in artikel 3). En de beschrijving van het afnemen van wangslijm en haarwortels wordt iets veralgemeniseerd, waarbij het uittrekken van haarwortels ook mogelijk wordt gemaakt voor andere delen van het bovenlichaam dan de hoofdhuid. Zo is het bijvoorbeeld mogelijk om armharen af te nemen bij een kaal persoon.

Zevende lid

In dit lid was oorspronkelijk neergelegd dat het afnemen van wangslijm, bloed of haarwortels geschiedt door een arts of een verpleegkundige. Alleen als de betrokkene daar afzonderlijk schriftelijk in toestemde, kon een daartoe door de officier van justitie aangewezen opsporingsambtenaar die voldoet aan bij ministeriële regeling vastgestelde eisen, wangslijm of haarwortels afnemen. Artikel 3, tweede en derde lid, bevatte een vergelijkbaar vereiste.

Deze regeling wordt aangepast, omdat zij niet in lijn is met de bestaande praktijk, waarin de opsporingsambtenaar vrijwel altijd degene is die het celmateriaal afneemt (Kamerstukken II 2024/25, 36753, nr. 3, p. 26-27). Het ligt daarom niet in de rede om de arts of verpleegkundige als primaire afnemer van celmateriaal te presenteren. De wettelijke regeling is aangepast, in die zin dat daarin wordt opgenomen dat celmateriaal in de vorm van wangslijm of haarwortels wordt afgenomen door een persoon die voldoet aan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen eisen en bloed door een arts of een verpleegkundige (zie artikel 5, eerste en tweede lid, van de Wet DNA-V en de artikelen 151b, derde lid, en 195d, derde lid, Sv). In dit lid wordt vervolgens neergelegd dat celmateriaal in de vorm van wangslijm of haarwortels wordt afgenomen door een daartoe door de officier van justitie aangewezen opsporingsambtenaar die voldoet aan bij ministeriële regeling vastgestelde eisen. Indien bloed moet worden afgenomen, verricht een arts of een verpleegkundige de afname. Daarmee wordt de afname van wangslijm door de opsporingsambtenaar – in lijn met de bestaande praktijk – de regel.

Daarnaast wordt uit dit lid het vereiste geschrapt dat de betrokkene afzonderlijk schriftelijk toestemt in het afnemen van wangslijm door de opsporingsambtenaar in plaats van door de arts of verpleegkundige. De afname van wangslijm is immers een eenvoudige en pijnloze handeling die kan worden verricht door een ter zake opgeleide opsporingsambtenaar (Kamerstukken II 2024/25, 36753, nr. 3, p. 26-27). Als de betrokkene toestemt in het verrichten van DNA-onderzoek maar bezwaar maakt tegen het afnemen van het celmateriaal door de opsporingsambtenaar, zal men – als men niet mee wil meegaan in de wens van de betrokkene om het celmateriaal door een arts te laten afnemen – over moeten gaan tot het uitoefenen van dwang, mits (uiteraard) is voldaan aan de toepassingscriteria voor de uitoefening van de bevoegdheid tot het afnemen van celmateriaal.

Negende lid

In dit lid wordt een vereenvoudiging gerealiseerd. Geregeld was dat de behandelend arts of verpleegkundige van de betrokkene geen celmateriaal afneemt, tenzij die persoon

daartoe een schriftelijk verzoek heeft ingediend. Dat wordt veranderd in “tenzij de persoon daarin schriftelijk toestemt”. Dat is voldoende om te voldoen aan de ratio van de bepaling, namelijk dat het binnen de behandel-/vertrouwensrelatie van een zorgverlener met diens patiënt niet past om mee te werken aan een (mogelijke) strafzaak tegen die patiënt.

Artikel I, onder C

Artikel 3 bevat eveneens regels over het afnemen van celmateriaal, maar dan voor de gevallen waarin de wettelijke bevoegdheid wordt uitgeoefend, omdat niet is toegestemd in de afname celmateriaal. Vanwege het grote aantal wijzigingen dat in deze bepaling plaatsvindt (die deels van technische aard zijn), wordt het artikel opnieuw vastgesteld.

Eerste en tweede lid

In het eerste lid wordt bepaald dat het afnemen van celmateriaal op grond van artikel 2, eerste lid, of artikel 2a, tweede lid, Wet DNA-V of artikel 151b, eerste lid, of artikel 195d, eerste lid, Sv plaatsvindt met inachtneming van artikel 2, vierde tot en met negende lid. Het tweede lid voegt daaraan toe dat als het celmateriaal wordt afgenomen bij een verdachte of veroordeelde die gedetineerd is, celmateriaal in de vorm van wangslim en haarwortels ook kan worden afgenomen door een medewerker van de penitentiaire inrichting die voldoet aan bij ministeriële regeling gestelde eisen. Doorgaans zal het dan gaan om gedetineerde veroordeelden ten aanzien van wie een bevel is gegeven op grond van artikel 2a, tweede lid, Wet DNA-V. Maar het kan ook gaan om verdachten bij wie tijdens de inverzekeringstelling celmateriaal had moeten worden afgenomen op grond van artikel 2, eerste lid, Wet DNA-V, maar bij wie dat onverhoopt niet is gelukt. Als zo'n verdachte vervolgens voorlopig wordt gehecht, kan het celmateriaal alsnog worden afgenomen in het Huis van Bewaring (artikel 2, tweede lid, Wet DNA-V en Kamerstukken II 2024/25, 36753, nr. 3, p. 54-55).

Het vereiste dat de verdachte respectievelijk de veroordeelde afzonderlijk schriftelijk toestemt in (het huidige tweede lid) respectievelijk geen bezwaar maakt tegen (het huidige derde lid) de afname van wangslim of haarwortels door een opsporingsambtenaar of medewerker van de penitentiaire inrichting, keert niet terug, om dezelfde redenen als waarom het vergelijkbare vereiste uit artikel 2, zevende lid, wordt geschrapt. Verwezen wordt naar de toelichting bij het desbetreffende artikellid.

Derde lid

Dit lid geeft enkele meer specifieke regels voor het type af te nemen celmateriaal. Die regels zijn in artikel 2 niet opgenomen, omdat het in artikel 2 gaat om de afname van celmateriaal met toestemming. In gevallen waarin met toestemming wordt gehandeld, zal degene die toestemming geeft bepalen welk type celmateriaal wordt afgenomen. Geeft de betrokkene alleen toestemming voor het afnemen van wangslim, terwijl bloed nodig is voor het te verrichten DNA-onderzoek, dan zal dwang moeten worden toegepast en geldt het bepaalde in artikel 3.

Dit lid bepaalt dat wangslim wordt afgenomen, tenzij de afname van wangslim om bijzondere geneeskundige redenen of vanwege het verzet van de verdachte of veroordeelde onwenselijk is dan wel geen voor het te verrichten DNA-onderzoek geschikt celmateriaal oplevert. In dat geval wordt bloed afgenomen of worden haarwortels afgenomen. Indien dat noodzakelijk is voor het te verrichten DNA-onderzoek, kunnen meerdere typen celmateriaal worden afgenomen. De zinsnede dat het om bijzondere geneeskundige redenen of vanwege het verzet van de verdachte of veroordeelde onwenselijk is om wangslim af te nemen, was aanvankelijk in de wet

opgenomen (artikel 5, eerste lid, Wet DNA-V en artikelen 151b, derde lid, en 195d, derde lid, Sv). Zij keert nu terug in het besluit. Daaraan wordt toegevoegd de situatie waarin afname van wangslijm geen voor het te verrichten DNA-onderzoek geschikt celmateriaal oplevert. Die situatie doet zich bijvoorbeeld voor als er specialistisch DNA-onderzoek moet worden verricht, waarvoor bloed noodzakelijk is. Dat is aan de orde als de verdachte deel uitmaakt van een eeneiige tweeling en moet worden vastgesteld of het DNA-profiel van de verdachte of diens tweelingbroer of –zus een match vormt met het DNA-profiel van een spoor. Dit – meer specialistische – DNA-onderzoek kan alleen worden verricht aan de hand van een bloedmonster. In de laatste zin van dit lid wordt geëxpliciteerd dat meerdere typen celmateriaal kunnen worden afgenomen als dat noodzakelijk is voor het te verrichten DNA-onderzoek. Dat kan nodig zijn als iemand (vermoedelijk) twee DNA-profielen draagt. Voorbeelden hiervan zijn personen die een stamceltransplantatie hebben gehad en personen met chimerisme (meereeiige eenlingen) of mozaïcisme (waarbij door kopieerfoutjes genetische verschillen ontstaan tussen cellen). Het zal gaan om uitzonderlijke situaties, waarin niettemin het belang om over meerdere typen celmateriaal te beschikken, groot zal zijn (Kamerstukken II 2024/25, 36753, nr. 3, p. 64).

Vierde lid

In dit lid wordt – indachtig het principe van eenmalige celmateriaalafname (vgl. de artikelen 2, eerste lid, onderdeel b, en 2a, tweede lid, onderdeel a, Wet DNA-V, de artikelen 151ba, eerste lid, en 195da, eerste lid, Sv en Kamerstukken II 2024/25, 36753, nr. 3, p. 27-29) – bepaald dat als al celmateriaal van de verdachte of veroordeelde is afgenomen, geen celmateriaal wordt afgenomen. Met het oog hierop zal voorafgaand aan het afnemen van celmateriaal met behulp van de strafrechtsketendatabank moeten worden achterhaald of er al celmateriaal is afgenomen (vgl. artikel 4, tweede lid, Bivv). Daarin is nu al opgenomen of er een DNA-profiel van de verdachte of veroordeelde in de DNA-databank is opgeslagen (artikel 2, onderdeel i, Bivv). Daaraan wordt informatie toegevoegd over de vraag of er al eerder celmateriaal is afgenomen, zonder dat er al een DNA-profiel is opgesteld. Als blijkt dat er inderdaad al celmateriaal is afgenomen, moet de nieuwe wettelijke grondslag voor het bewaren daarvan (de "claim") worden vastgelegd. Met het oog daarop is artikel 4, tweede lid, van overeenkomstige toepassing verklaard. Dat betekent dat de opsporingsambtenaar ervoor moet zorgen dat de nieuwe wettelijke grondslag voor het bewaren van dat celmateriaal wordt vastgelegd in de centrale administratie. De afname van celmateriaal zelf – ook genoemd in artikel 4, tweede lid – hoeft in dit geval uiteraard niet te worden geregistreerd, aangezien er geen afname van celmateriaal heeft plaatsgevonden.

Ook als de officier van justitie (of rechter-commissaris) voornemens is een bevel te geven tot het afnemen van celmateriaal ten behoeve van het opstellen van een DNA-profiel op grond van het Wetboek van Strafvordering of de Wet DNA-V, zal eerst door raadpleging van de strafrechtsketendatabank moeten worden gecontroleerd of zich al celmateriaal van de verdachte of veroordeelde bevindt in de beveiligde centrale opslag. Als dat het geval is, zal dat celmateriaal in beginsel worden gebruikt voor het verrichten van het DNA-onderzoek (artikelen 151ba en 195da Sv en artikel 2a, eerste lid, Wet DNA-V). Dat is ook het geval als er in zaak A celmateriaal is afgenomen en een DNA-bevel is gegeven op grond van artikel 2a, eerste lid, Wet DNA-V, maar tegen dat bevel een bezwaarschrift is ingediend, en in de tussentijd in zaak B op bevel van de officier van justitie of rechter-commissaris DNA-onderzoek moet worden verricht in het belang van het onderzoek (artikelen 151a e.v. en 195a e.v. Sv). Er is dan in zaak A – vooralsnog – geen grond voor het opstellen van het DNA-profiel aan de hand van het al opgeslagen celmateriaal, maar in zaak B wel. Het in zaak A afgenomen celmateriaal mag dan worden gebruikt voor het opstellen van een DNA-profiel in zaak B. Dit voorbeeld

toont aan dat het van belang is dat alle wettelijke grondslagen voor het verwerken van het celmateriaal en het opstellen van een DNA-profiel goed worden vastgelegd in de centrale administratie.

Op het principe van eenmalige celmateriaalafname zijn uitzonderingen mogelijk: als het in het belang van het onderzoek is om opnieuw celmateriaal af te nemen, bijvoorbeeld omdat dat sneller kan worden onderzocht dan het celmateriaal dat in de beveiligde centrale opslag ligt, mag de officier van justitie of de rechter-commissaris bevelen celmateriaal af te nemen (vgl. artikel 151ba, tweede lid, en artikel 195da, tweede lid, Sv). Als dat laatste gebeurt, gelden uiteraard de overige in de artikelen 3 en 4 opgenomen regels over de afname van celmateriaal en het vastleggen van de wettelijke grondslag in de centrale administratie.

Artikel I, onder D

In het bestaande artikel 4 zijn regels opgenomen over het verbaliseren van de afname van het celmateriaal en het insturen van het celmateriaal bij het laboratorium dat het DNA-onderzoek zal verrichten. Deze bepaling wordt opnieuw vastgesteld, omdat met de introductie van de conservatoire afname van celmateriaal ook de situatie wordt geregeld dat celmateriaal wordt verstuurd naar de beheerorganisatie. De beheerorganisatie zal dat celmateriaal opslaan in de beveiligde centrale opslag totdat er een wettelijke grondslag is om het te gebruiken voor het opstellen van een DNA-profiel. Pas dan wordt het naar een laboratorium verstuurd.

Eerste lid

In dit lid wordt geregeld dat bij de afname van celmateriaal een opsporingsambtenaar of penitentiair inrichtingswerker aanwezig is die van de afname proces-verbaal opmaakt, de verpakking met het celmateriaal voorziet van een sporenidentificatienummer en ervoor zorgt dat die verpakking wordt bezorgd bij de beheerorganisatie of – als er opdracht is gegeven tot het verrichten van DNA-onderzoek – bij het laboratorium dat het DNA-onderzoek zal verrichten.

Ten opzichte van het huidige eerste lid vinden enkele inhoudelijke wijzigingen plaats. Allereerst wordt het vereiste geschrapd dat wordt vermeld of de veroordeelde bezwaar heeft gemaakt tegen het afnemen van celmateriaal door een andere persoon dan de arts of verpleegkundige. Het vereiste dat celmateriaal alleen mag worden afgenomen door een ander dan de arts of verpleegkundige bij geen bezwaar, vervalt immers ook (vgl. de toelichting bij artikel 2, zevende lid, en artikel 3, tweede lid). Ten tweede wordt geëxpliciteerd dat als het gaat om een verdachte of veroordeelde in het proces-verbaal ook diens strafrechtsketennummer wordt opgenomen. Dat zal ook moeten worden opgenomen in de beheeradministratie van de beheerorganisatie (artikel 5b, tweede lid), het centrale bestand van het NFI (artikel 6) en de centrale administratie (artikel 5a).

In de derde plaats wordt onderdeel c anders ingericht. Het desbetreffende onderdeel was alleen ingericht op het bezorgen van het afgenomen celmateriaal bij het laboratorium dat het DNA-onderzoek zal verrichten. Die route blijft bestaan voor de gevallen waarin ten tijde van of direct na de afname van het celmateriaal een opdracht is gegeven om DNA-onderzoek te verrichten. Maar in de meeste gevallen zal het celmateriaal eerst bij de beheerorganisatie worden bezorgd. Dat geldt voor conservatoir afgenomen celmateriaal ("DNA-C"), maar ook voor celmateriaal dat op grond van artikel 2a van de Wet DNA-V is afgenomen, oftewel: celmateriaal dat na een veroordeling is afgenomen na een bevel van de officier van justitie daartoe. Dat celmateriaal mag namelijk pas worden gebruikt voor het opstellen van een DNA-profiel na het verstrijken

van de bezwaartermijn of nadat de rechter heeft beslist op het ingediende bezwaar (artikel 7 Wet DNA-V). Tot die tijd wordt het celmateriaal in de beheerorganisatie bewaard. Daarom wordt die route in onderdeel c nu vooropgesteld.

Tweede lid

In dit lid is neergelegd dat als het gaat om celmateriaal van de verdachte of veroordeelde, de opsporingsambtenaar ervoor zorgt dat de afname van het celmateriaal en enkele andere gegevens (zie daarover de toelichting bij artikel 5a) worden vastgelegd in de centrale administratie. Als het celmateriaal wordt afgenomen door een medewerker van de penitentiaire inrichting, zal deze informatie worden geregistreerd door de opsporingsambtenaar. Daarom wordt in dit lid alleen gesproken over "de opsporingsambtenaar".

De hiervoor genoemde informatie wordt opgeslagen in de door Justid beheerde centrale administratie (zie hierover nader de toelichting bij artikel 5a, eerste lid), zodat Justid overzicht houdt over alle wettelijke grondslagen voor het bewaren van het celmateriaal.

Derde en vierde lid

Deze leden worden ten opzichte van de bestaande leden technisch vereenvoudigd, zonder dat een inhoudelijke wijziging is beoogd. Waar het in de kern om gaat, is dat het proces-verbaal of de verklaring, bedoeld in het eerste lid, wordt opgesteld door een ander dan degene die het celmateriaal afneemt (derde lid). Het bepaalde in het eerste en tweede lid is van overeenkomstige toepassing als het gaat om celmateriaal dat op andere wijze dan door afname is verkregen (vgl. artikel 6, eerste lid, Wet DNA-V en de artikelen 151b, vierde lid, en 195d, vierde lid, Sv). Als het celmateriaal van een derde is die is overleden of is vermist als gevolg van een misdrijf, zijn alleen het eerste en derde lid van overeenkomstige toepassing. Celmateriaal van deze categorieën personen wordt namelijk niet in de centrale administratie opgenomen. Daarin komt alleen informatie over celmateriaal van verdachten en veroordeelden te staan (vierde lid).

Vijfde lid

Dit lid bepaalt dat als het celmateriaal wordt verzonden naar de beheerorganisatie (omdat er geen opdracht is gegeven tot het verrichten van DNA-onderzoek), in de opdracht tot het bewaren van dat celmateriaal het sporenidentificatienummer van dat celmateriaal en het strafrechtsketennummer van de verdachte worden vermeld. Die gegevens heeft de beheerorganisatie nodig om in zijn eigen beheeradministratie bij te kunnen houden welk celmateriaal is opgeslagen (vgl. de toelichting bij artikel 5b).

Zesde lid

Dit lid – het voormalige vierde lid – wordt aangepast aan de nieuwe situatie. Als opdracht is gegeven tot het verrichten van DNA-onderzoek, bepaalt dit lid welke gegevens worden vermeld in de opdracht aan de deskundige van het laboratorium. Een verandering hierin vindt niet plaats.

Artikel I, onder E

In artikel 4a van het DNA-besluit is de mogelijkheid van het gedeeltelijk verrichten van DNA-onderzoek met mobiele apparatuur (ook wel: decentraal DNA-onderzoek) geregeld. Hierin vindt een kleine wijziging plaats die samenhangt met de wijzigingen in artikel 7. Kort gezegd komt het erop neer dat niet langer wordt uitgegaan van de situatie dat het laboratorium van het NFI het meeste DNA-onderzoek verricht. Met het oog daarop is de zinsnede "van het laboratorium van het instituut of een ander laboratorium als bedoeld

in artikel 7, eerste lid" aangepast. Voor een uitgebreide bespreking wordt verwezen naar de toelichting bij artikel I, onder I (wijzigingen in artikel 7 van het DNA-besluit).

Artikel I, onder F

Er worden twee nieuwe paragrafen ingevoegd na artikel 5. Paragraaf 2a, getiteld "De centrale administratie" bevat regels over de centrale administratie waarin gegevens worden opgeslagen over celmateriaal van verdachten en veroordeelden en de grondslagen voor het bewaren daarvan. Paragraaf 2b is getiteld "Ontvangst, registratie en opslag van celmateriaal door de beheerorganisatie". Daarin zijn twee artikelen opgenomen over het bewaren van celmateriaal in de beveiligde centrale opslag en de registratie daarvan. De bestaande artikelen 6 en 6a komen te vallen onder een nieuwe paragraaf 2c, getiteld "Ontvangst en registratie van celmateriaal door het laboratorium dat DNA-onderzoek verricht". Zo wordt het onderscheid tussen beide stromen duidelijk in het DNA-besluit tot uitdrukking gebracht. Hierna zullen de nieuwe artikelen 5a, 5b en 5c worden toegelicht.

Artikel 5a

Eerste lid

In de memorie van toelichting bij de Wet tot wijziging van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden en het Wetboek van Strafvordering in verband met de introductie van conservatoire afname van celmateriaal en enkele andere wijzigingen met betrekking tot DNA-onderzoek is aangekondigd dat er een nieuwe centrale administratie wordt gecreëerd waarin wordt bijgehouden van wie er celmateriaal is opgeslagen en welke titels er bestaan voor het bewaren van het celmateriaal. Artikel 2b van de Wet DNA-V bevat de wettelijke grondslag voor deze centrale administratie, waarover in dit artikel nadere regels worden gegeven. Gesproken wordt van "de centrale administratie", maar technisch gezien kan die administratie uit verschillende onderdelen bestaan. Op dit moment is voorzien dat twee belangrijke componenten van deze administratie worden gevormd door de celmateriaaladministratie (ook wel "track and trace"-administratie genoemd) en de claimadministratie. De celmateriaaladministratie legt vast welk celmateriaal er is en bij welke organisatie zich dat bevindt. De organisatie die het celmateriaal onder zijn hoede heeft, zorgt ervoor dat de aanwezigheid van het celmateriaal in de centrale administratie wordt vastgelegd (vgl. de artikelen 4, tweede lid, en 5b, tweede lid). Daarbij geldt dat als het celmateriaal op transport is naar een andere organisatie (het wordt bijvoorbeeld vervoerd van het politiebureau naar de beheerorganisatie), het celmateriaal wordt beheerd door de verzendende instantie tot het moment dat het aankomt bij de ontvanger en die ontvangst in de centrale administratie wordt geregistreerd.

Als het celmateriaal de beheerorganisatie verlaat voor DNA-onderzoek geldt het volgende. Het laboratorium dat DNA-onderzoek zal verrichten, verstrekt op grond van artikel 6 van het DNA-besluit zo spoedig mogelijk na ontvangst van het celmateriaal het NFI verschillende gegevens, waaronder de naam van het laboratorium en de datum waarop het laboratorium het celmateriaal heeft ontvangen. Daarom wordt in artikel 5a, eerste lid, aanhef en onderdeel d, voorgeschreven dat in de centrale administratie gegevens worden vastgelegd over "naam en adres van de organisatie waar het celmateriaal zich bevindt, *in ieder geval* tot het moment waarop toepassing wordt gegeven aan het bepaalde in artikel 6". Ook de laboratoria kunnen – als het systeem daar op wordt ingericht – de aanwezigheid van het celmateriaal aldaar in de centrale registratie laten registreren, maar de woorden "in ieder geval" laten de mogelijkheid

open alleen toepassing te geven aan het bepaalde in artikel 6 van het DNA-besluit. In beide gevallen kan worden achterhaald waar het celmateriaal is.

De claimadministratie registreert welke wettelijke grondslagen er zijn om het celmateriaal te bewaren. Er kunnen meerdere wettelijke grondslagen bestaan naar aanleiding waarvan het celmateriaal wordt bewaard, zodat er ook meerdere bewaarregimes van toepassing kunnen zijn (Kamerstukken II 2024/25, 35753, nr. 3, p. 28). Met het oog daarop bepaalt het eerste lid, aanhef en onderdeel c, dat de wettelijke grondslag of grondslagen voor het verwerken van dat celmateriaal en een koppeling met het misdrijf of de misdrijven in verband waarmee het celmateriaal wordt verwerkt worden geregistreerd. Zo is duidelijk naar aanleiding van welke misdrijven het celmateriaal wordt bewaard.

In deze centrale administratie zal dus al het van verdachten en veroordeelden afgenomen celmateriaal worden geregistreerd (in het algemeen deel van deze toelichting werd al gesproken over "DNA-C", "DNA-O" en "DNA-V"), evenals de wettelijke grondslagen voor het bewaren van dat celmateriaal en de misdrijven in verband waarmee het celmateriaal wordt verwerkt. Celmateriaal dat uit sporen afkomstig is (in het besluit wordt dit omschreven als celmateriaal van onbekende verdachten), of dat is afgenomen van derden, wordt niet in deze centrale administratie opgenomen. Gegevens over dit celmateriaal – dat voor DNA-onderzoek wordt ingestuurd naar een laboratorium – worden wel geregistreerd in het centrale bestand van het NFI (vgl. artikel 6).

Tweede lid

De Minister van Justitie en Veiligheid wordt verantwoordelijk voor de centrale administratie, zo is bepaald in artikel 2b van de Wet DNA-V. Justid zal deze gaan beheren. Justid zal een centrale rol gaan vervullen als het gaat om het bewaken van de bewaartermijnen en zal de beheerorganisatie of het NFI ervan op de hoogte moeten stellen als er geen wettelijke grondslagen meer zijn voor het bewaren van het celmateriaal, als gevolg waarvan het celmateriaal moet worden vernietigd. Opmerking verdient dat de centrale administratie, bedoeld in het eerste lid, iets anders is dan de beheeradministratie, bedoeld in artikel 5b, tweede lid. De beheeradministratie is een intern bestand van de beheerorganisatie, dat ertoe dient bij te houden welk celmateriaal is opgeslagen in de beveiligde centrale opslag. Zoals in de toelichting bij die bepaling aan de orde komt, is het van belang dat de beheerorganisatie zelf bijhoudt over welk celmateriaal zij beschikt, omdat bij de beheerorganisatie het fysieke celmateriaal wordt opgeslagen.

Derde lid

In dit lid is bepaald dat de gegevens uit de centrale administratie in de strafrechtsketendatabank worden opgeslagen, voor zover dat noodzakelijk is ten behoeve van het ondersteunen van leden van de rechterlijke macht, ambtenaren van politie, bedoeld in artikel 2, onder a, c en d, van de Politiewet 2012, die zijn aangesteld voor de uitvoering van de politietaak, en militairen van de Koninklijke marechaussee, bedoeld in artikel 141, onder c, van het Wetboek van Strafvordering. Een vergelijkbare zinsnede is terug te vinden in artikel 15, tweede lid, onderdeel f. Laatstgenoemd lid-onderdeel vormt de basis voor het in de strafrechtsketendatabank vermelden van het nummer waaronder een DNA-profiel van de verdachte of veroordeelde is verwerkt in de DNA-databank voor strafzaken (vgl. artikel 2, aanhef en onderdeel i, Bivv). Het NFI verstrekt de benodigde gegevens met het oog daarop aan Justid. Een vergelijkbare constructie wordt in dit lid gehanteerd: in de strafrechtsketendatabank zal ook het nummer worden opgeslagen waaronder gegevens over celmateriaal zijn opgeslagen in centrale administratie. Artikel 2 van het Bivv zal met het oog daarop ook worden

gewijzigd. Op deze manier kunnen functionarissen in de strafrechtspleging – die de strafrechtsketendatabank kunnen raadplegen als zij daartoe gemachtigd zijn (vgl. artikel 4, tweede lid, Bivv) – inzien of van de verdachte of veroordeelde al celmateriaal is afgenomen. Omdat Justid zowel de strafrechtsketendatabank als de centrale administratie beheert, hoeft er met het oog hierop geen uitwisseling van gegevens tussen verschillende organisaties plaats te vinden. De centrale administratie zelf is niet inzichtelijk voor andere organisaties dan Justid. Door de strafrechtsketendatabank te raadplegen kunnen de betrokken organisaties achterhalen of er al celmateriaal is afgenomen van de verdachte. De beheerorganisatie zal in haar beheeradministratie (artikel 5b) kunnen zien welk celmateriaal is opgeslagen in de beveiligde centrale opslag.

Artikel 5b

Dit artikel regelt de opslag van het fysieke celmateriaal in de beveiligde centrale opslag bij de beheerorganisatie.

Eerste lid

In dit lid wordt geregeld dat celmateriaal wordt opgeslagen in de beveiligde centrale opslag van de beheerorganisatie totdat opdracht is gegeven tot het verrichten van DNA-onderzoek op grond van de wet of de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden. In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel is over deze opslag opgemerkt dat deze op zodanige wijze plaatsvindt dat de verzegeling van het celmateriaal niet wordt aangetast, en het aantal menselijke handelingen met het celmateriaal wordt geminimaliseerd. Daarnaast worden geautomatiseerde – periodieke – controles mogelijk gemaakt. De ruimte wordt voorzien van camera- en toegangsbeveiliging (Kamerstukken II 2024/25, 35753, nr. 3, p. 27). Op de monsters celmateriaal zal alleen een sporendocumentnummer worden vermeld. Daarnaast houdt de beheerorganisatie een aparte beheeradministratie bij met het sporendocumentnummer en het strafrechtsketenummer van de verdachte (tweede lid), zodat herleidbaar is van wie het celmateriaal in de beveiligde centrale opslag ligt.

In het algemeen deel van de toelichting werd al genoemd dat de beheerorganisatie onderdeel is van de Nederlandse DNA-databank, die op zijn beurt onderdeel is van het NFI. De beveiligde centrale opslag is niet toegankelijk voor de laboratoria – waaronder die van het NFI – die DNA-onderzoek verrichten.

Tweede lid

In dit lid wordt bepaald dat de beheerorganisatie, zo spoedig mogelijk na ontvangst van het celmateriaal, in een beheeradministratie het sporendocumentnummer vastlegt, het strafrechtsketenummer van de verdachte en de datum van opslag in de beveiligde centrale opslag. Meer persoonsgegevens dan het strafrechtsketenummer heeft de beheerorganisatie niet nodig, omdat (indien nodig) via de strafrechtsketendatabank de bij het strafrechtsketenummer behorende personalia kunnen worden opgevraagd (vgl. artikel 4, tweede lid, Bivv). De hier bedoelde beheeradministratie moet worden onderscheiden van de centrale administratie die Justid onder verantwoordelijkheid van de Minister van Justitie en Veiligheid beheert (vgl. artikel 5a van het DNA-besluit). De beheerorganisatie moet los daarvan zelf een beheeradministratie bijhouden, omdat het fysieke celmateriaal bij de beheerorganisatie ligt opgeslagen en op deze manier wordt gewaarborgd dat goed wordt bijgehouden over welke (gevoelige) persoonsgegevens de beheerorganisatie komt te beschikken. Zoals verderop ook aan de orde komt, zal de beheerorganisatie in de beheeradministratie ook moeten vermelden dat celmateriaal de beveiligde centrale opslag heeft verlaten, omdat een opdracht is gegeven om DNA-onderzoek te verrichten aan dat celmateriaal of omdat het celmateriaal moet worden vernietigd (zie de artikelen 5c, derde lid, en 12a, vijfde lid, van het DNA-besluit).

Derde en vierde lid

Op grond van het derde lid is de Minister van Justitie en Veiligheid verantwoordelijk voor de beveiligde centrale opslag en de beheeradministratie; de directeur van de beheerorganisatie (de directeur van het NFI) voert daarover het beheer (vierde lid). Dat is in lijn met hoe het is geregeld met de DNA-profielen die zijn opgeslagen in de DNA-databank (artikel 14, tweede en derde lid) en het centrale bestand met informatie over het onderzochte celmateriaal (artikel 6, tweede en derde lid).

Artikel 5c

Eerste lid

Het celmateriaal dat is opgeslagen in de beveiligde centrale opslag bij de beheerorganisatie kan er alleen worden uitgehaald als opdracht is gegeven tot het verrichten van DNA-onderzoek. In dit lid wordt bepaald dat als zich zo'n geval voordoet, de directeur van de beheerorganisatie ervoor zorgdraagt dat de verpakking met het celmateriaal zo spoedig mogelijk wordt bezorgd bij het laboratorium waaraan de deskundige is verbonden die het DNA-onderzoek verricht. Vanaf het moment dat de opdracht tot het verrichten van DNA-onderzoek is gegeven, zijn de artikelen 4, zesde lid, 6 tot en met 12 en 13 en verder van toepassing. Het celmateriaal komt dan met andere woorden te vallen onder het bestaande regime voor het verrichten van DNA-onderzoek. Dat betekent onder meer dat het opgestelde DNA-profiel zal worden opgeslagen in de DNA-databank als het voldoet aan de criteria voor opname daarin (vgl. artikel 14, vierde lid). Het na het DNA-onderzoek resterende celmateriaal wordt opgeslagen in de lange termijn-opslag van het NFI (artikel 13 van het DNA-besluit).

Tweede lid

In dit lid is geregeld dat Justid de beheerorganisatie in kennis stelt van de opdracht tot het verrichten van DNA-onderzoek. Justid zal hiervan op de hoogte zijn, omdat de officier van justitie (of, in voorkomende gevallen, de rechter-commissaris) die beslist over het verrichten van DNA-onderzoek, de grondslag daarvoor moet (laten) vastleggen in de centrale administratie (vgl. artikel 3, vierde lid, in verbinding met artikel 4, tweede lid).

Derde lid

In dit lid is geregeld dat de overdracht van het celmateriaal naar het laboratorium wordt vastgelegd in de beheeradministratie van de beheerorganisatie (vgl. artikel 5b, tweede lid). Op die manier kan steeds worden achterhaald dat en wanneer het celmateriaal de beheerorganisatie heeft verlaten. Op grond van artikel 5a, eerste lid, onderdeel d, moet ook in de door Justid beheerde centrale administratie worden vermeld bij welke organisatie het celmateriaal zich bevindt. Als het celmateriaal de beheerorganisatie verlaat voor DNA-onderzoek bij het laboratorium, moet het laboratorium op grond van artikel 6 het NFI op de hoogte stellen van de ontvangst van het celmateriaal. Deze laboratoria kunnen – als het systeem daar op wordt ingericht – de aanwezigheid van het celmateriaal aldaar daarnaast ook in de centrale registratie laten registreren. Zie hierover nader de toelichting bij artikel 5a.

Artikel I, onder G

Om duidelijker onderscheid te maken tussen de gevallen waarin het celmateriaal wordt opgeslagen bij de beheerorganisatie, en de gevallen waarin het celmateriaal wordt gebruikt voor het opstellen van een DNA-profiel, wordt voor artikel 6 een paragraaftitel

ingevoegd. De artikelen 6 en 6a vallen nu onder “§ 2c. Ontvangst en registratie van celmateriaal door het laboratorium dat DNA-onderzoek verricht”.

Artikel I, onder H

Artikel 6 regelt dat het laboratorium dat DNA-onderzoek verricht, aan het NFI een aantal gegevens verstrekt die het NFI moet vastleggen in een centraal bestand. Het is een bestaande bepaling, die op enkele onderdelen wordt aangepast.

In het eerste lid wordt allereerst niet langer bepaald dat het laboratorium “terstond” de genoemde gegevens aan het NFI verstrekt ten behoeve van het centrale bestand, maar dat het dit “zo spoedig mogelijk” doet, om zo iets meer ruimte aan de praktijk te laten voor de administratieve processen waarmee deze informatieverstrekking gepaard gaat. In de tweede plaats wordt bepaald dat alleen als het *niet* gaat om een verdachte of veroordeelde, gegevens moeten worden opgenomen die van belang zijn bij het bepalen van de bewaartermijn (onderdeel b). Tot dusver moet dat worden bepaald voor alle setjes celmateriaal, ook die zijn afgenomen van verdachten en veroordeelden. Omdat echter van verdachten en veroordeelden mede met behulp van de centrale administratie zal worden bijgehouden wanneer het celmateriaal moet worden vernietigd, en Justid het NFI van de plicht tot vernietiging op de hoogte moet stellen (vgl. de artikelen 17 en 18c), wordt niet langer vereist dat ook het NFI die gegevens bijhoudt. Dat levert immers onnodige dubbele administraties op, waarbij bovendien fouten kunnen optreden. Nieuw is in de derde plaats dat niet langer de naam van de opdrachtgever moet worden vermeld, maar diens functie en contactgegevens. Deze meer neutrale formulering maakt het mogelijk om andere gegevens dan persoonsgegevens van de opdrachtgever in de stukken te vermelden, zolang maar duidelijk is hoe de opdrachtgever kan worden bereikt. Ook moet duidelijk zijn welke functie de opdrachtgever bekleedt, zodat de deskundige kan controleren of hij is benoemd door iemand die daartoe bevoegd is.

Verder komt het tweede lid te vervallen. Daarin was bepaald dat als het gaat om celmateriaal van een veroordeelde of een persoon die zijn straf volledig heeft ondergaan en heeft toegestemd in het afnemen van celmateriaal, in het centrale bestand van het NFI niet het proces-verbaalnummer van de strafzaak waarin het celmateriaal is afgenomen en het parketnummer hoeven te worden vermeld. Door de betrokken organisaties is verzocht dit aan te passen, omdat de grondslagen voor het bewaren van celmateriaal in elkaar kunnen overlopen en het voor zowel veroordeelden als vrijwillige afnames nodig is om ook het parketnummer te registreren, zodat kan worden gecontroleerd of de opname rechtmatig is. Ook ten aanzien van deze categorieën personen wordt het dus verplicht om het proces-verbaalnummer van de strafzaak waarin het celmateriaal is afgenomen en het parketnummer in het centrale bestand vast te leggen.

Artikel I, onder I

Artikel 7 bevat regels over het verrichten van DNA-onderzoek. Ook in deze bepaling worden enkele aanpassingen gedaan.

Allereerst wordt in het eerste lid niet langer vooropgesteld dat DNA-onderzoek wordt verricht in “het laboratorium van het instituut” (het NFI). De daaraan ten grondslag liggende veronderstelling dat het initiële DNA-onderzoek (vrijwel) altijd in het laboratorium van het NFI wordt verricht, is namelijk niet meer in de lijn met de hedendaagse praktijk, waarin verschillende laboratoria DNA-onderzoek verrichten. Om dezelfde reden komt de inhoud van het huidige tweede lid te vervallen.

In plaats daarvan wordt nu geregeld dat DNA-onderzoek wordt verricht in "een laboratorium", dat voldoet aan de gestelde accreditatievereisten. De genoemde ISO-normen blijven ongewijzigd. Opmerking verdient dat deze ISO-normen eisen stellen aan de organisatie, aan het personeel dat het onderzoek verricht, aan de gebruikte apparaten en aan onderzoeksmethodes. Er zijn ook andere ISO-normen relevant voor forensisch onderzoek. Gewezen kan in het bijzonder worden op NEN-EN-ISO 21043, waarin onder meer bepalingen zijn neergelegd over de interpretatie van onderzoeksresultaten en de vertaling daarvan voor het strafrecht. Accreditatie aan de hand van deze criteria wordt in dit besluit niet voorgeschreven, maar is aanbevelenswaardig.

Het zesde lid, dat over tegenonderzoek gaat, wordt verplaatst naar artikel 11, omdat het daar, gelet op de doorgevoerde wijzigingen, beter past. Die wijziging wordt aldaar (zie artikel I, onderdeel K) toegelicht.

Artikel I, onder J

Artikel 10 bevat regels over het verslag dat de deskundige opstelt van de resultaten van het DNA-onderzoek. Er hebben twee kleine inhoudelijke wijzigingen plaatsgevonden in het zesde lid, om dit te laten aansluiten bij de huidige praktijk. Het celmateriaal bevindt zich inmiddels lang niet altijd meer in "een buisje", zoals daar is voorgeschreven. Die woorden worden daarom geschrapt. Daarnaast wordt in dat lid nu voorgeschreven dat de verpakking het sporenidentificatienummer (SIN) bevat, in plaats van het sporenidentificatienummer "of het laboratoriumidentificatienummer". Het NFI heeft voor het goed voeren van het beheer van celmateriaal namelijk in ieder geval het sporenidentificatienummer nodig. Daarom wordt alleen dat nog genoemd. Het staat de deskundige vrij om daarnaast een laboratoriumidentificatienummer te vermelden, indien dat aanwezig is.

Artikel I, onder K

In dit artikel is nu een doorzendplicht opgenomen voor het geval tegenonderzoek zal worden verricht in een ander laboratorium dan het laboratorium van het NFI. Net als het huidige artikel 7, eerste en tweede lid, gaat deze bepaling uit van de veronderstelling dat het initiële DNA-onderzoek wordt verricht in het laboratorium van het NFI. Die veronderstelling is niet in lijn met de bestaande praktijk (zie de toelichting bij de wijzigingen in artikel 7). De bepaling wordt daarom opnieuw vastgesteld, waarbij de gelegenheid wordt aangegrepen om de in dit artikel opgenomen regels samen te nemen met enkele andere regels over tegenonderzoek, die nu nog zijn opgenomen in artikel 7, zesde lid. Die laatste regels vormen – in vereenvoudigde redactie – het nieuwe eerste lid. Daarin wordt bepaald dat tegenonderzoek wordt verricht door een deskundige die is verbonden aan een ander laboratorium dan de deskundige die het eerste DNA-onderzoek heeft verricht. In het tweede lid is een doorzendplicht opgenomen, die inhoudt dat het instituut of het laboratorium dat het eerste onderzoek heeft verricht (hetgeen niet noodzakelijkerwijs het laboratorium van het NFI is), ervoor zorgt dat het celmateriaal voor het tegenonderzoek wordt bezorgd bij het laboratorium dat het tegenonderzoek zal verrichten. Ook het instituut (het NFI) wordt genoemd, omdat het mogelijk is dat een verzoek om tegenonderzoek wordt gedaan als het celmateriaal ligt opgeslagen in de lange termijnopslag bij het NFI (artikel 13). In dat geval rust de verplichting tot doorzenden naar het laboratorium waar het onderzoek zal worden verricht, op het NFI.

Artikel I, onder L

Deze nieuwe paragraaf bevat regels over het vernietigen van conservatoir afgenomen celmateriaal in de beveiligde centrale opslag bij de beheerorganisatie. Deze paragraaf bestaat uit één artikel, dat hierna zal worden toegelicht.

Artikel 12a

In dit nieuwe artikel worden regels gegeven over het bewaren en vernietigen van celmateriaal dat ligt opgeslagen bij de beheerorganisatie. Het gaat dan dus om celmateriaal waarmee nog geen DNA-profiel is opgesteld. Het zal vooral gaan om conservatoir afgenomen celmateriaal, maar het kan ook gaan om celmateriaal dat is afgenomen naar aanleiding van een bevel van de officier van justitie op grond van artikel 2a van de Wet DNA-V, dat – in afwachting van het verstrijken van de bezwaartermijn of de beslissing van de rechter op een bezwaarschrift (vgl. artikel 7 van de Wet DNA-V) – bij de beheerorganisatie is opgeslagen. Als er wel een DNA-profiel is opgesteld, geldt het bepaalde in de bestaande paragraaf 4, in het bijzonder artikel 16 en de artikelen 18 tot en met 18c.

Eerste lid

In dit lid wordt de bewaartermijn vastgesteld op vijf jaar, welke termijn eenmalig met maximaal vijf jaar kan worden verlengd op bevel van de officier van justitie. Het gros van de voor dit wetsvoorstel relevante strafzaken kent een doorlooptijd korter dan vijf jaar. De verlengingsmogelijkheid is bedoeld voor incidentele gevallen waarin de doorlooptijd van de zaak de vijf jaar dreigt te overschrijden (Kamerstukken II 2024/25, 36753, nr. 6, p. 26). Als zo'n verlengingsbevel wordt gegeven, moet het openbaar ministerie Justid daarvan in kennis stellen, omdat Justid de bewaartermijnen van het celmateriaal beheert en – in die hoedanigheid – de beheerorganisatie ervan in kennis moet stellen als er geen grond meer bestaat voor het bewaren van het celmateriaal (vgl. het vierde lid). De bewaartermijn vangt aan op de datum waarop het celmateriaal is opgeslagen in de centrale opslag van de beheerorganisatie. De datum van opslag van het celmateriaal zal ook in de centrale administratie worden vastgelegd, want in deze administratie moet worden vastgelegd bij welke organisatie het celmateriaal zich bevindt (vgl. artikel 5a, eerste lid).

Tweede lid

Conservatoir afgenomen celmateriaal moet al eerder worden vernietigd dan na het verstrijken van de bewaartermijn, als zich een omstandigheid voordoet die meebrengt dat de betrokkene niet langer kan worden aangemerkt als verdachte ter zake van een misdrijf als omschreven in artikel 67, eerste lid, Sv (een voorlopige hechtenis-misdrijf). Dan vervalt immers de grondslag voor het bewaren van het celmateriaal. Met het oog daarop is dit lid opgenomen. Artikel 16, tweede lid, wordt van toepassing verklaard. Daarin is een niet-limitatieve opsomming opgenomen van omstandigheden die meebrengen dat iemand niet langer kan worden aangemerkt als verdachte van een misdrijf als bedoeld in artikel 67, eerste lid, van de wet. Daarnaast wordt in dit lid bepaald dat het celmateriaal wordt vernietigd als de verdachte weliswaar wordt veroordeeld wegens een voorlopige hechtenis-misdrijf, maar de officier van justitie geen bevel geeft tot het bepalen en verwerken van het DNA-profiel van de veroordeelde. Dat kan het geval zijn als de officier van justitie van oordeel is dat redelijkerwijs aannemelijk is dat het bepalen en verwerken van het DNA-profiel niet van betekenis zal kunnen zijn voor de voorkoming, opsporing, vervolging en berechting van strafbare feiten van de veroordeelde (vgl. Kamerstukken II 2024/25, 36753, nr. 3, p. 35). Als de officier van justitie besluit geen bevel te geven als hiervoor bedoeld, stelt het openbaar ministerie Justid daarvan in kennis, zodat Justid ervoor kan zorgen dat de desbetreffende grondslag voor het bewaren van het celmateriaal vervalt.

Ten overvloede wordt opgemerkt dat als het gaat om celmateriaal dat is afgenomen en opgeslagen naar aanleiding van een bevel als bedoeld in artikel 2a van de Wet DNA-V, het ook moet worden vernietigd als de rechtbank het bezwaarschrift tegen het opstellen van het DNA-profiel gegrond verklaard. Dat volgt al uit de wet (artikel 7, vijfde lid, van de Wet DNA-V).

Derde lid

In dit lid wordt geëxpliciteerd dat, in afwijking van het eerste lid, eerste volzin, en tweede lid, het conservatoir afgenomen celmateriaal wordt bewaard als de verdachte in een andere zaak of andere zaken dan de zaak waarin het celmateriaal is afgenomen, is aangemerkt als een verdachte ter zake van een misdrijf als omschreven in artikel 67, eerste lid, van de wet. Dus als het celmateriaal zou moeten worden vernietigd omdat de verdenking in de zaak naar aanleiding waarvan het celmateriaal is afgenomen is vervallen, of de bewaartermijn is verstreken, wordt het niettemin bewaard als er nog andere misdrijven zijn die een grond bieden voor het bewaren van het celmateriaal (vgl. de toelichting bij artikel 4, tweede lid). Pas als al die grondslagen zijn vervallen – omdat de verdachte in geen van de zaken meer kan worden aangemerkt als verdachte van een voorlopige hechtenis-misdrijf, of de officier van justitie in geen van die zaken na een veroordeling een bevel geeft als bedoeld in artikel 2a, eerste lid, van de Wet DNA-onderzoek in strafzaken – moet het celmateriaal worden vernietigd. Uiteraard geldt ook hier dat de officier van justitie de bewaartermijn eenmalig kan verlengen van vijf jaar. Met het oog daarop zijn de tweede en laatste volzin van het eerste lid van toepassing verklaard.

Vierde lid

In dit lid is neergelegd dat Justid de beheerorganisatie ervan in kennis stelt dat het celmateriaal moet worden vernietigd, zo spoedig mogelijk nadat er geen wettelijke grondslag meer bestaat voor het bewaren van het celmateriaal. De bewaartermijnen (het eerste lid) zal Justid zelfstandig kunnen monitoren. Als de officier van justitie het bevel geeft de bewaartermijn te verlengen zal Justid van die verlenging op de hoogte moeten worden gesteld (zie het eerste lid). Als het gaat om het vervallen van een verdenking (het tweede lid) wordt Justid daarvan door het openbaar ministerie in kennis gesteld op grond van artikel 8 Bivv. Justid moet in zo'n geval namelijk ook de gegevens van de verdachte uit de door hem beheerde strafrechtsketendatabank verwijderen. Zij moet deze informatie ook verstrekken aan de beheerorganisatie, zodat het celmateriaal uit de beveiligde centrale opslag wordt verwijderd.

Justid hoeft de beheerorganisatie alleen in kennis te stellen van de plicht tot vernietiging van het celmateriaal. Als er meerdere wettelijke grondslagen bestaan voor het bewaren van het celmateriaal, hoeft de beheerorganisatie dus niet in kennis te worden gesteld van het vervallen van elk van die grondslagen. Voor de beheerorganisatie is die informatie immers niet relevant zolang er nog andere grondslagen bestaan voor het bewaren van het celmateriaal. Daarom is het vierde lid zo geformuleerd, dat Justid de beheerorganisatie ervan in kennis stelt dat het celmateriaal moet worden vernietigd, zo spoedig mogelijk nadat er *geen wettelijke grondslag meer bestaat* voor het bewaren van het celmateriaal.

Vijfde en zesde lid

De beheerorganisatie moet het celmateriaal zo spoedig mogelijk na de kennisgeving, bedoeld in het vierde lid, vernietigen. Ook de over de verdachte in de beheeradministratie, bedoeld in artikel 5b, tweede lid, opgeslagen gegevens moeten dan worden vernietigd. De beheerorganisatie houdt aantekening van iedere vernietiging

(vijfde lid). Justid vernietigt zelf ook de over de verdachte in de centrale administratie opgeslagen gegevens en houdt aantekening van iedere vernietiging (zesde lid). De in de strafrechtsketendatabank opgenomen gegevens over het conservatoir afgenomen celmateriaal moeten eveneens worden vernietigd. Dat volgt ook uit artikel 5, eerste lid, van het Bivv voor zover het gaat om gevallen waarin de betrokkene niet langer kan worden aangemerkt als verdachte ter zake van een voorlopige hechtenis-misdrijf. Als de bewaartermijn van conservatoir afgenomen celmateriaal is verstreken (maar de verdenking niet is vervallen) bevat het Bivv echter geen plicht tot vernietiging. Daarom is dat in dit lid geëxpliciteerd: als Justid de gegevens over de verdachte uit de centrale administratie moet vernietigen, moet zij ook het nummer waaronder dat celmateriaal is opgeslagen in de centrale administratie, verwijderen uit de strafrechtsketendatabank. Zo wordt voorkomen dat functionarissen in de strafrechtspleging op basis van de strafrechtsketendatabank aannemen dat er al celmateriaal van de verdachte beschikbaar is, terwijl dat celmateriaal – bij gebrek aan grondslag voor het bewaren ervan – al is verwijderd.

Van belang is verder het volgende: als celmateriaal op enig moment wordt gebruikt voor het bepalen en verwerken van een DNA-profiel, komt het celmateriaal, met het aan de hand daarvan bepaalde DNA-profiel, te vallen onder de reeds geldende regelgeving (artikel 6 tot en met 12 en artikel 13 e.v.). Er kan zich de situatie voordoen dat er geen grond meer bestaat voor het bewaren van het DNA-profiel (bijvoorbeeld omdat de bewaartermijn is verstreken, of de verdachte in de strafprocedure waarin het DNA-profiel is bepaald en verwerkt niet langer als verdachte wordt aangemerkt), maar wel voor het bewaren van het onderliggende celmateriaal. In dat geval moet het DNA-profiel worden vernietigd, maar wordt het celmateriaal bewaard op grond van artikel 2, eerste lid, Wet DNA-V. Het celmateriaal zal dus weer terugvallen naar zijn conservatoire status en de daaraan gekoppelde bewaartermijn(en) (Kamerstukken II 2024/25, 36753, nr. 3, p. 36). Als de verdachte vervolgens wordt veroordeeld, kan dat celmateriaal opnieuw worden gebruikt voor het bepalen en verwerken van een DNA-profiel. De beheerorganisatie vernietigt de gegevens over het celmateriaal in de beheerorganisatie daarom pas als er geen grondslagen meer zijn voor het bewaren daarvan op grond van artikel 2, eerste lid, van de Wet DNA-V. Daarnaast wordt in artikel 16, vijfde lid, geëxpliciteerd dat in een situatie als hiervoor bedoeld, het celmateriaal niet wordt vernietigd.

Artikel I, onder M

Paragraaf 4 van het DNA-besluit gaat over het bewaren en vernietigen van celmateriaal, waarbij in de aanhef wordt verduidelijkt dat het celmateriaal betreft "waarmee DNA-onderzoek is verricht". Als celmateriaal is afgenomen op grond van artikel 2 van de Wet DNA-V en er geen grondslagen bestaan om daarmee een DNA-profiel op te stellen, geldt de hiervoor besproken nieuwe paragraaf 3a. Daarnaast bevat paragraaf 4 regels over het bewaren van DNA-profielen en deskundigenverslagen en het verstrekken van informatie daarover.

Artikel I, onder N

In artikel 15, tweede lid, onderdeel f, van het DNA-besluit vindt een kleine – niet-inhoudelijke – wijziging plaats. Ten aanzien van dit laatste onderdeel is de afgelopen jaren afwisselend gekozen voor de term "Onze Minister" en "de Justitiële Informatiedienst" (vgl. Stb. 2017, 263). Voor dat laatste wordt nu weer gekozen. In het vijfde lid wordt immers ook over de Justitiële Informatiedienst gesproken waar het gaat

om de soort gegevens die mogen worden verstrekt aan deze dienst, die opereert onder verantwoordelijkheid van Onze Minister.

Artikel I, onder O

In artikel 16 van het DNA-besluit is bepaald dat het DNA-profiel van een verdachte en bijbehorend celmateriaal moeten worden vernietigd, zodra zich een omstandigheid voordoet die meebrengt dat hij niet langer kan worden aangemerkt als verdachte ter zake van een misdrijf als omschreven in artikel 67, eerste lid, van de wet.

Eerste lid

In dit lid vindt een kleine wijziging plaats. Het DNA-profiel moet "zo spoedig mogelijk" worden vernietigd als de betrokkene niet langer kan worden aangemerkt als verdachte ter zake van een misdrijf als omschreven in artikel 67, eerste lid, van de wet, en niet "terstond". Dat geeft de betrokken organisaties meer ruimte om te voldoen aan de voor vernietiging benodigde administratieve processen, waaronder het uitvoeren van een beoordeling of er nog andere grondslagen zijn voor het niettemin bewaren van het DNA-profiel (vgl. het derde lid).

Tweede lid

In dit lid is artikel 37 Sr (de plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis) geschrapt, omdat deze maatregel niet langer bestaat. Daarvoor in de plaats is de zorgmachtiging gekomen. Een dergelijke wijziging is ook in artikel 2, tweede lid, van de Wet DNA-V doorgevoerd.

Vijfde lid

In dit nieuwe lid wordt een regeling getroffen voor de situatie waarin er geen grond meer bestaat voor het bewaren van het DNA-profiel (bijvoorbeeld omdat de bewaartermijn is verstreken, of de verdachte in de strafprocedure waarin het DNA-profiel is bepaald en verwerkt niet langer als verdachte wordt aangemerkt), maar wel voor het bewaren van het onderliggende celmateriaal. In dat geval moet het DNA-profiel worden vernietigd, maar wordt het celmateriaal bewaard op grond van artikel 2, eerste lid, Wet DNA-V. Het NFI bewaart dan het celmateriaal en de beheerorganisatie heeft in zijn beheeradministratie het sporenidentificatienummer en het strafrechtsketennummer geregistreerd. Een en ander wordt pas vernietigd als ook de bewaartermijn als bedoeld in artikel 12a is verstreken, daarom wordt deze bepaling van toepassing verklaard. Zie hierover ook de toelichting bij artikel 12a.

Artikel I, onder P

Artikel 17 van het DNA-besluit bevat verplichtingen voor Justid en het NFI als zich een omstandigheid voordoet als bedoeld in artikel 16. In het eerste lid van artikel 17 is opgenomen dat Justid het NFI in kennis stelt van een omstandigheid die meebrengt dat de betrokkene niet langer kan worden aangemerkt als verdachte ter zake van een voorlopige hechtenis-misdrijf. Er kunnen echter nog andere grondslagen bestaan voor het bewaren van het DNA-profiel. Als er meerdere grondslagen bestaan voor het bewaren van het celmateriaal, hoeft het NFI niet in kennis te worden gesteld, elke keer als een daarvan vervalst. Voor het NFI is die informatie immers niet relevant als er nog andere grondslagen bestaan voor het bewaren van het celmateriaal. Daarom is aan dit lid toegevoegd dat een kennisgeving niet nodig is als er nog een grondslag bestaat voor het bewaren van het DNA-profiel. Hiermee blijft de gegevensuitwisseling tussen Justid en het NFI beperkt tot het noodzakelijke.

Bij dezelfde gelegenheid wordt het tweede lid geschrapt. Dat lid schreef voor dat een kennisgeving aan het NFI achterwege blijft als sprake is van gewezen verdachte. Op grond van artikel 18a moet diens DNA-profiel immers nog worden bewaard. Omdat er dan dus nog een grondslag bestaat voor het bewaren van het DNA-profiel, volgt uit de toevoeging aan het eerste lid al dat een kennisgeving achterwege kan blijven.

Opmerking verdient dat eenzelfde redenering geldt voor artikel 18c, derde lid, op grond waarvan Justid (en in enkele gevallen het openbaar ministerie) het NFI de informatie moet verstrekken die het NFI nodig heeft om te voldoen aan de bewaartermijnen die zijn opgenomen in de artikelen 18 tot en met 18b. Het NFI hoeft daarvan alleen op de hoogte te worden gesteld als alle grondslagen voor het bewaren van het DNA-profiel zijn vervallen.

Het derde lid wordt – gelet op het vervallen van het tweede lid – omgenummerd tot tweede lid. Dit lid wordt zo aangepast dat het laboratorium niet langer het celmateriaal vernietigt als het nog niet is bezorgd bij het NFI na het DNA-onderzoek. In plaats daarvan moet het laboratorium het celmateriaal altijd bij het NFI bezorgen, zodat het NFI haar beheertaak goed kan uitvoeren. Het NFI vernietigt met andere woorden in alle gevallen het celmateriaal, en houdt aantekening van de vernietiging in haar systemen. De overige gegevens over het celmateriaal die het laboratorium heeft opgeslagen, moeten wel door dat laboratorium worden vernietigd. Daarom moet het NFI de kennisgeving van Justid verstrekken aan dat laboratorium.

Artikel I, onder Q

In artikel 18 van het DNA-besluit zijn de bewaartermijnen van DNA-profielen van verdachten en veroordeelden opgenomen. Hierin vindt één wijziging plaats. Er wordt een nieuw zesde lid toegevoegd waarin wordt bepaald dat de bewaartermijnen worden gehalveerd als de verdachte of veroordeelde ten tijde van het begaan van het feit waarop de uitspraak of strafbeschikking betrekking heeft, de leeftijd van achttien jaar nog niet had bereikt. Met deze wijziging wordt recht gedaan aan het doel van de opslag van deze gegevens, namelijk het leveren van een bijdrage aan het ophelderen van toekomstige en in het verleden door hen gepleegde misdrijven en het veranderen van hun gedrag door hen te weerhouden van verder crimineel gedrag. Tegelijkertijd wordt rekening gehouden met het feit dat jeugdige verdachten zich in een levensfase bevinden waarin zij niet altijd in staat zijn om dezelfde afgewogen keuzes te maken die normaal functionerende meerderjarigen maken (Kamerstukken II 2024/25, 36753, nr. 3, p. 41). In artikel 18a van het huidige DNA-besluit – waarin de bewaartermijnen van DNA-profielen van gewezen verdachten met het oog op herziening ten nadele zijn opgenomen – waren al aparte bewaartermijnen opgenomen voor minderjarige gewezen verdachten. De bewaartermijnen voor gewezen verdachten sluiten namelijk aan bij de regeling van de vervolgingsverjaring, en voor minderjarigen gelden kortere verjaringstermijnen (vgl. artikel 77d van het Wetboek van Strafrecht). In het nieuwe zesde lid van artikel 18 worden de geldende bewaartermijnen voor minderjarige verdachten en veroordeelden gehalveerd. Het verband met vervolgingsverjaring is hier minder direct dan in de context van artikel 18a, omdat het DNA-profiel van veroordeelden wordt bewaard voor de opsporing van strafbare feiten in het algemeen, en niet alleen voor de strafzaak waarin het DNA-profiel is opgesteld. Niettemin bestaat ook in artikel 18 een verband met de regeling van vervolgingsverjaring, in die zin dat strafbare feiten, begaan door minderjarigen, eerder zullen verjaren dan feiten, begaan door volwassenen.

Artikel I, onder R

In artikel 18c, derde lid, van het DNA-besluit vindt een kleine wijziging plaats. Op grond van het huidige lid moet het openbaar ministerie het NFI de informatie verstrekken die nodig is om te kunnen voldoen aan artikel 18, vijfde lid: de plicht tot vernietiging van het DNA-profiel van een persoon als bedoeld in artikel 14, vierde lid, onder g. Voor zover zich deze situatie nog voordoet (vgl. Stb. 2002, 640), zal het echter gaan om personen van wie de gegevens in de centrale administratie worden opgeslagen, zodat Justid deze informatie kan verstrekken.

Artikel II

In artikel 2 van het Besluit identiteitsvaststelling verdachten en veroordeelden vindt een wijziging plaats die samenhangt met de introductie van de conservatoire afname van celmateriaal en de daarbij horende introductie van een centrale administratie, waarin Justid alle informatie over afgenomen celmateriaal beheert (vgl. artikel 5a van het DNA-besluit). Geregeld wordt dat in de strafrechtsketendatabank niet alleen – zoals nu al gebeurt – het nummer wordt opgenomen waaronder een DNA-profiel van de verdachte of veroordeelde is verwerkt in de DNA-databank voor strafzaken, maar ook het nummer waaronder celmateriaal dat van hem is afgenomen, is opgeslagen in de centrale administratie, bedoeld in artikel 2b van de Wet DNA-V. Als van de verdachte dus alleen celmateriaal is afgenomen, zonder dat er een DNA-profiel mee is opgesteld, wordt dat eveneens zichtbaar in de strafrechtsketendatabank. Dat is van belang voor de functionarissen in de strafrechtsketen die moeten beslissen over de afname van celmateriaal: gelet op het principe van eenmalige celmateriaalafname (artikelen 151ba en 195da Sv) wordt geen celmateriaal afgenomen als dat al eerder is gebeurd. Door de strafrechtsketendatabank te raadplegen, zal voor hen op deze manier inzichtelijk worden of er al celmateriaal van de verdachte of veroordeelde beschikbaar is. Justid zal de voor de strafrechtsketendatabank relevante informatie uit de centrale administratie halen. Ook deze laatste administratie wordt beheerd door Justid (vgl. artikel 5a, tweede lid, van het DNA-besluit).

Artikel III

In dit artikel is een bepaling van overgangsrecht opgenomen, die alleen geldt voor de bewaartermijnen van DNA-profielen van – kort gezegd – minderjarige verdachten en veroordeelden. Bepaald wordt dat de in artikel 18, zesde lid, van het DNA-besluit voorgeschreven nieuwe (gehalveerde) bewaartermijnen van DNA-profielen van verdachten en veroordeelden die ten tijde van het begaan van het feit waarop de rechterlijke uitspraak betrekking heeft de leeftijd van achttien jaar nog niet hadden bereikt, niet gelden voor deze personen, als de einduitspraak is gedaan voorafgaand aan inwerkingtreding van dit besluit. De nieuwe bewaartermijnen zullen dus gelden voor elke minderjarige verdachte en veroordeelde ten aanzien van wie einduitspraak wordt gedaan vanaf de datum van inwerkingtreding.

Artikel IV

In dit artikel wordt de inwerkingtreding van het besluit geregeld. Voorzien is dat het besluit op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip in werking treedt.

De Minister van Justitie en Veiligheid,